Амаршалнабди алдарта һайндэрөөр!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

…СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…най 1921 оной …иин 21-нээ гарана | № 262 (14067) | **1975 оной ноябриин 7, пятница** | Сэн 2 мүнгэн.

Хэтэдээ мүнхэ революционно интер…национальна һургаал, империализмда …эргүү, социализмын болон коммуниз…ын илалтын түлөө бүхы оронуудай …жалшадай тэмсэлэй туг—марксизм-…нинизм мандаха бөлтогой!

СССР-эй оборонын министрэй
ПРИКАЗ

1975 оной ноябриин 7. № 265 МОСКВА хото.

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд прапорщнгууд ба мичманүүд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойе совет арад, тэдэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ хүсэнүүд мүнөөдэр баяр баясхалантайгаар һайндэрлэжэ байна. Аха дүү социалис оронууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн бидэнэртэй хамта энэ гайхамшагта һайндэрые тэмдэглэнэ.

КПСС-эй XXV съездэ бэлдэхээр урган мүндэлһэн политическэ ба ажалай асари ехэ дэбжэлтын оршон байдалда Советскэ Союзай ажалшад алдарта революционно һайндэрөө уттаба. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө социалис мүрысөөн бүхы орон доторнай үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар шэнэ амжалтанууд туйлагдаа. Эрдэм наука, соёл культура улам саашань хүгжөөгдэжэ байна. Совет хүнүүдэй байдал хэлбэриншэгүйгөөр һайжарна. Дэлхэйн социалис оронууд хүгжэлтэ дэбжэлтэдээ айхабтар ехэ алхам хээ.

Партиин XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан гадаадын политическэ хараа шэглэл бэелүүлгэдэ шухала үрэ дүнгүүд туйлагдаа. КПСС-эй эдэбхитэй, сэхэ шууд ажал ябуулганууд, аха дүү социалис оронуудай үгэеэ ойлголсоһон политика дэлхэй дээрэ бүтэмжэтэй һайн нилээд ехэ хубилалтануудые хэһэн байна. Амгалан гуримаар зэргэ оршолгын гол ёһонуудта үндэһэлэн, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбооe хүгжөөлгэдэ холын хараата шэнэ харгы зам нээһэн аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалта түгэсөөр дүүрэлгэ эдэ хубилалтануудай бата найдамтай гэршэ болоно.

Зүгөөр уласхоорондын хархис хүсэнүүд хүн түрэлтэндэ аюулта заналта хэһээр зандаа. Эдэнэр өөһэдынгөө оронуудта сэрэгэй бюджедүүдые нэмээхыень туйлана, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые үргэдхэнэ.

Иимэ оршон байдалда агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудые хүтэлбэри болгон, Коммунис парти, Совет правительство оронойнгоо экономическа ба оборонно хүсэ шадалые, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадабарине саашадань дээшэлүүлхэ тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргана.

Коммунис партидаа, социалис Эхэ орондоо хизааргүй үнэн совет сэрэгшэд үзэл сурталай-политическэ хэмжээе оролдосотойгоор дээшэлүүлнэ, эдэнэртэ найдажа даалгагдаһан оньһон техникэ ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, байлдаа хэхэ мүнөөнэй дүршэл шадабарине шудална. Варшавска договорто хабаатай оронуудай арминуудтай аха дүү ёһоной харилсаа холбоотой эдэнэр агууехэ революционно туйлалтануудые хёрхоор сахина.

Арми ба флодой нүхэд сэрэгшэд!

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойгоор Таанадые амаршалаад, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлээ саашадань нарижуулан һайжаруулгада, дайшалхы бэлэн байлгаяа дээшэлүүлгэдэ шэнэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойгоор дашарамдуулан ИИГЭЖЭ ЗАХИРНАБ:

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до нютагай сагаар 20 часта манай Эхэ ороной ниислэл — баатар-хото Москвада, союзна республикануудай ниислэл хотонуудта, баатар-хотонууд Ленинградта, Волгоградта, Севастопольдо, Одессэдэ, Новороссийскда, Керчьдэ, баатар-хэрэм Брестдэ ехэ буугаар 30 дахин буудажа, салют үгэхэ.

Баатар совет арад, тэдэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манайе бүхы илалтануудта зоригжуулагша, эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Коммунис партида алдар соло!

СССР-эй оборонын министр
Советскэ Союзай Маршал
А. ГРЕЧКО.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Улаан-Үдэ городой ажалшадай болон ниитын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай баярай суглаан үсэгэлдэр болобо.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров Агуу-ехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ.

Удаань Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай артистнар ехэ концерт табиба.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

…ТА ЭХЭ ХЭЛЭНЭ,
…АГҮЙ СОНОСО, ДЭЛХЭЙ!

…э Октябриингаа 58-дахи ойгоорнь, аха дүү ажал…адаа халуун зүрхэнһөө амаршалжа, энэ жэлдэ …үдэй жэл һэн хойнонь эгээл нангин үгэнүүдээ …б.

…дэлхэй,
…и ши хэды ехэшье һаа,
… Эхын урда
…ин байха заршамтайш.
…гүй ехэ хүсэншье һаа,
…рэл Эхын урда
…тэ хэхэгүй зарлигтайш.
…энэрнүүдэй эхин — Эхэ,
…рэ ямаршье нэрэнүүдһээ ехэ
…лхэй, шамда хэн
ами үгөөб — Эхэ.
…й, шамда хэн
…идарал үгөөб — Эхэ.
…й, шамда хэн
…дар үгөөб — Эхэ.
…й, шамда хэн
…ра үгөөб — Эхэ.
…й, шинии оройдо
…н огторгой шэнгиб — Эхэ.
…й, шинии оёорто
…н гэрэл шэнгиб — Эхэ.
… дээрэш, дэлхэй,
…ды олон эхэнүүд бэ!
…най, дэлхэй, шинии
…үн сагаан хүсэн.
… байгаа шинии
…н сагаан дуран.
…й һайхан Газарыешни, дэлхэй,
…һаа хамгаалха хүсэн!
… ногоон дэбисхэр дээрэш, дэлхэй,
…нүүдэй эб найрамдал бадаруулха хүсэн!
…гүй соносо, дэлхэй,
…ата Эхэ хэлэнэ,
…үрэлтэнэй
…ндэтэ Эхэб гээд нэмэнэ.
…тэ ногоон, дэлхэй,
… дээрээ һүгэдэ.
…агаан дуранһаань хүртэ.
…дэр нэрэтэ Эхын урда
… дээрээ һүгэдэ,
… бэеын жаргалай түлөө
… дахин һүгэдэ!

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Республикымнай колхоз, совхозууд энэ жэлэй ургасаһаа 200 мянган тонно ороохо таряа гүрэндөө худалдаха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, ноябриин 5-най мэдээгээр бэлэдхэлэй пунктда 201.600 тонно тушаагаа.

Тэрэ тоодо Мухар-Шэбэрэй аймаг 41.661 тонно, Зэдын аймаг — 39.009, Бэшүүрэй аймаг — 31.021, Хяагтын аймаг — 23.386 тонно таряа тушаажа, эгээл ехэ хубитаяа оруулжа, абаһан уялгануудаа дүүргээ.

***

Ахын аймагай ажалшад һайндэрэй урда тээ ажалай ехэ амжалта туйлаа. Аймаг бүхыдөө гүрэндэ худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэб мяхаар 106 процент, һүөөр — 102 процент, нооһоор 113 процент дүүргээ.

***

Республикымнай ажахынууд энэ жэлдэ гүрэндөө 34.531 тонно хартаабха тушаажа, түсэбөө 100 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэйхиһээ 10 мянга гаран тонно ехэ хартаабха худалдагдаа.

***

○ СЭЛЭНГЫН МОДОНОИ БААЗЫН коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулжа ябана. Коллектив социалис мүрысөөнэй 3-дахи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа шалгаржа, 2-дохи мүнгэн шанда хүртөө.

* * *

○ «ТЕПЛОПРИБОР» ЗАВОДОЙ коллектив табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй 10 һарын даабариһаа гадуур 91 мянган түхэригэй продукци худалдаба. Ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада 9,8 процентээр дээшэлээ. Мастернууд Р. А. Ухова, Г. П. Шуминская. Л. Е. Давыдова, Е. П. Петров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг участогууд съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ шалгарна. Заводой 200 гаран түрүүшүүл табан жэлэйнгээ хубиин түсэбые дүүргээд, ерэхэ табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилээ.

***

○ УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙ коллектив 10 һарын даабариһаа гадуур 135 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилһэн, 384 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна. Жэлэй түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ хараалагдаһан социалис уялга 10 һарын туршада үлүүлэн дүүргэгдээ. Заводой цехүүдэй дундаһаа машинно-ванна цехэй коллектив түрүүлнэ.

***

○ ҮЙЛЭДБЭРИИН «ЗАБАЙКАЛЛЕС» НЭГЭДЭЛЭЙ коллективүүд табан жэлэй даабарие һайнаар дүүргэжэ байна. Бүхы дээрээ 10 һарын түсэбһөө гадуур 16 мянган кубометр модон шэрэгдээ, 138 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа, товарна продукци гаргаха түсэб 102,6 процент дүүргэгдэһэн байна. Нэгэдэл табан жэлэй бусад технико экономическа даабаряа һайнаар дүүргэжэ байна.

***

○ БОЛЬШЕРЕЧЕНСКЫН ЗАГАҺАНАЙ ЗАВОДОЙ коллектив табан жэлэй һүүлшын жэлдэ омолиин 820 миллион түрэһэ суглуулжа, омоли болгохо уялга абаһан байгаа. Энэнь түсэбһөө 20 миллионоор үлүү юм. Заводой коллектив социалис уялгаяа холо үлүүлээ. Тэдэнэр Октябриин һайндэрэй урдахана 976 миллион түрэһэ суглуулжа, аппарадуудта хэбэ. Гадна Эрхүүгэй областиин загаһанай заводуудта 200 миллион, Чувыркуйн заводто 120 миллион түрэһэн эльгээгдээ.

Загаһанай заводой коллектив энэ жэлдэ хамта дээрэнь 1 миллиард 300 миллион түрэһэ суглуулаа.

***

○ «ЭЛЕКТРОМАШИНА» заводой коллектив бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые 23 кварталай туршада ото эзэлжэ ябана. Байгша оной 3-дахи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй электротехническэ промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа 2-дохи һуури эзэлээд, мүнгэн шанда хүртөө.

Заводой коллектив табан жэлэй эхинһээ хойшо 10 миллион 300 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаа. Табан жэлэй дүүрэтэр хамта дээрэнь 11,5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаха гэжэ харааланхай.

***

○ Тимлюйн асбоцементын заводой коллектив СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа һайн үрэ дүн туйлажа, 3-дахи мүнгэн шанда хүртэбэ. Коллектив шифер үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ түсэбые сентябрь соо дүүргээд, түсэбһөө гадуур продукци гаргажа эхилһэн юм. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 55 миллион хэһэг шифер үйлэдбэрилхэ уялгаяа дүүргэхын түлөө заводой хүдэлмэришэд оролдоно.

***

○ Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин граждан барилгын ба түхеэрэлгэнүүдэй Улаан-Үдын дистанциин коллектив 3-дахи кварталай даабарие холо үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Тиигэжэ энэ коллектив жэлэй 3-дахи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй зам харилсаанай министерствын болон түмэр замшадай профсоюзай ЦК-гай 3-дахи мүнгэн шанда хүртөө. Коллектив октябрь һарынгаа даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэээ.

***

○ Тимлюйн цементын заводой коллектив 10 һарын даабриһаа гадуур 2.700 тонно цемент үйлэдбэрилжэ, хэрэглэгшэдтэнь эльгээһэн байна. Түсэбһөө гадуур 43 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Заводой үйлэдбэрилэн гаргадаг үшөө нэгэ түхэлэй цементдэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг һаяхан олгогдобо. Мүнөө энэ коллектив бүхы продукциингаа 30 процент иимэ тэмдэгтэйгээр тушаадаг болоо.

***

○ Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай коллектив 3-дахи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй ой модоной промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа 2-дохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Энэ коллектив арба һарын даабариһаа гадуур 383 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР — 4,5 МИЛЛИОН

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив Агуухэ Октябриин һайндэрые ажалдаа амжалтатайгаар угтажа байна. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха, мүн бусад даабари бүхыдөө арба һарын туршада һайнаар дүүргэгдээ. Консервэ үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэб болзорһоо холо урид дүүргэгдээд, даабариһаа гадуур 1,5 миллион баанха консервэ гаргаха угтамжын түсэб дүүргүүтэй байна.

Арба һарын даабариһаа гадуур 4,5 миллион түхэригэй продукци худалдагдаба.

Манай коллектив партиин XXV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, бүтээсэеэ улам дээшэлүүлнэ. Табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ, партиин съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн социалис мүрысөөндэ шалгарагшадай тоо улам олошоржо байна. Түрүү цех, бригадануудай коллективүүд энэ мүрысөөндэ шалгаржа гараа. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухай элидхээ.

Консервэ хэдэг заводой, хуурай белогтой тэжээл үйлэдбэрилдэг техническэ фабрикадуудай цехэй, шубуунай үдэ суглуулдаг цехэй коллективүүд комбинат доторoo эгээл түрүүлэн табан жэлэй түсэб дүүргэһэн байна.

Л. КОЗЫРЕВА.

«ЭРХИМ» СЭГНЭЛТЭТЭЙГЭЭР

Хүдөө ажахын техникэ, машинануудые заһабарилха, тэдэндэ «хоёрдохи наһа» үгэдэг хүнүүд «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ ажалладаг гээшэ. Техникэ заһабарилха нангин уялгаяа тэдэ хүнүүд һайн мэдэнэ.

Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Оронгын отделениин коллектив продукци худалдаха түсэбөө үшөө октябрь һара соо дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 18 мянган түхэригэй продукци үгөө. Мүнөө Октябриин һайндэрэй урда тээ долоон трактор, «Т-40» тракторай арбан юһэн двигатель түсэбһөө гадуур заһабарилагдаа.

Аккумуляторнуудые заһабарилха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Малай фермэнүүдые техникын талаар хангадаг отряд мүнөө үбэлжэлгын урда тээ колхоз, совхозуудта ошожо, шалгалта хэжэ ерээ.

Мэнэ һаяхан «Сельхозтехникын» Оронгын отделениин коллектив баяртай мэдээсэл дуулгаба: юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. Эндэ түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, токарь Ц. Гомбоев, слесарь В. Попов, И. Рошинец, столяр Ш. Гармажапов болон бусад. Эдэнэрэй бүтээһэн продукци хододоо «Эрхим шанартай» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэдэг.

Р. ГАРМАЕВА.
Улаан-Үдын аймаг.

ШЭНЭ УЯЛГАНЬ — 14 МЯНГА

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон Хүрбын леспромхозой Бага-Хүрбын модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй гүрэнэй түсэб ноябриин 3-да дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ. Тус коллектив 65 мянган кубометр модо отолжо, машинын харгы дээрэ шэрэжэ оруулаа.

Энэ жэлэй барагдатар түсэбһөө үлүүлэн үшөө 14 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ шэнэ уялга абаад, Хүрбын эхинэй модо бэлэдхэлшэд габшагайгаар хүдэлнэ.

Д. САНЖИЕВ.
Хориин аймаг.

Агуу Октябриин туг доро

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ МИЛЛИОН

АЙМАГАЙ таряашад, механизаторнууд ажалай ехэхэн амжалта туйлаба. Мүнөө жэлдэ миллион центнер таряа хуряажа, Эхэ оронойнгоо амбаарта 400.000 центнерыень оруулха социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэбэ. Ажахынуудай тарялан дээрэһээ бүхыдөө нэгэ миллион 3 мянган центнер ургаса хуряагдаа. Жэлэй туршада ороһото ургамалай гектар бүриин ургаса 4 центнерээр дээшэлжэ, 13,8 центнертэ хүрөө.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ороһото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса туйлахын тулада аймагай таряашад, механизаторнууд, бүхы ажалшад партийна, советскэ эмхинүүдэй хүтэлбэри доро ехэхэн оролдолго, хүсэлэл гаргаа. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ороһото ургамал 5000 гектараар үргэдхэгдэжэ, 72280 гектарта хүргэгдөө. 1000-гаад га шэнэ газар ашаглагдажа, тэжээлэй ургамалнууд тэндэ ургуулагдаа. Саг соогоо һайнаар хахалагдаһан 40.000 гектар хара, намарай паар дээрэ ороһото ургамал хэрээһэлүүлэгдэн таригдаа. Энэ жэлэй ургасада бүхыдөө 189200 тонно нютагай, 6860 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа, 31 мянган гектар таряанай буртаг үбһэн, хорхой шумуул авиациин туһаламжаар усадхагдаа. Нилээд ехэ хэмжээнэй таряалан, сабшалан хэдэн дахин уһалагдаа.

Таряагаа богони болзорто һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа, гүрэндэ ороһо худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэе гэжэ уряалһан түрүү ажахынуудай һайн һайхан үүсхэл аймаг доторнай халуунаар дэмжэгдээ һэн. Мүрысөөнэй эршэ улам шангадаһан, хуряалга түрүүшын үдэрһөө «Эрдэм» совхоздо, «Коммунизм», «Родина», «Искра», «Заганский» колхозуудта эршэтэйгээр захалаа бэлэй. Аймаг соогоо эгээн түрүүлэн «Эрдэм» совхозой механизаторнууд таряагаа хуряажа дүүргээ.

Таряа хуряалга дээрэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунистнууд, комсомолшууд, депутадууд урда мэтэ түрүүлжэ, бусадта үльгэр жэшээ харуулжа ябаа. Тэдэнэр эгээн харюусалгатай участогууд дээрэ ажаллаа. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Н. П. Брылев 862 гектар таряа сабшажа, 3661 центнер ороо һо суглуулан сохижо, аймагай чемпионой хүндэтэ нэрэдэ хүртөө. Тэрэнэй нэрэ, обог аймагай Хүндэлэлэй самбарта, ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдээ. Николай Петровичто үнэтэ бэлэг барюулагдаа. Тиихэдэ 341 га таряа хадажа, 6583 центнер ороһо суглуулан сохиһон «Родина» колхозой комбайнер М. Ф. Варфоломеевтэ хоёрдохи һуури олгогдожо, КПСС-эй райкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэг барюулагдаба. «Заганский» колхозһоо Н. М. Михалев — 7391 центнер, «Искра» колхозһоо С. Я. Стулев —6579 центнер, «Коммунизм» колхозһоо Л. А. Гусляков—6545 центнер, «Знамя Ленина» колхозһоо Н. Т. Рогов—6453 центнер, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо С. К. Варфоломеев —6782 центнер, «Забайкалец» совхозһоо Н. А. Евдокимов 6724 центнер таряа суглуулан сохёо.

Ажалай түрүүшүүлые тоолохо болоо һаа, ажахы бүхэндэ олон. Аймагай 400-гаад комбайнер сооһоо 30 гаранииинь 5000 центнерһээ дээшэ таряа суглуулан сохёо.

«Родина» колхоздо Н. З. Зарипов тракторна бригадые унинэй хүтэлбэрилнэ. Бригадынхид 1139 гектар ороһото ургамалдай га бүриһөө 16,7 центнер ургаса абаха даабаря 20.2 центнертэ хүргөө. Бүхыдөө 23023 центнер таряа хуряажа, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ «Газар таряалан эрхимээр эрхилдэг бригада» гэһэн нэрэ зүүжэ ябадаг «Заганский» колхозой Д. Т. Калашниковай бригадын коллектив 1734 гектарай га бүриһөө 19,2 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 33359 центнер ороһо хуряажа абаа. «Авангард» совхозой М. Я. Бухольцевай тракторна бригадынхид га бүриһөө 9,1 центнер ургаса хуряаха даабаря 5,1 центнерээр дээшэлүүлжэ, аймаг соогоо түрүүлжэ гараа.

Ороһото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса туйлаха, гүрэндэ худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн «Искра» колхоз ажахынууд сооһоо эрхимлэжэ гараа. Колхоздо КПСС-эй райкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ. Хоёрдохи һуури «Заганский» колхоздо олгогдоо.

Мүрысөөнэй дүн саг соонь согсолжо, олондо мэдээжэ болгохо гэшэ шухала удха шанартай хэрэг мүн. Энэ хүдэлмэриие тракторна бригада бүхэндэ, ороһоной склад бүхэндэ байгуулагдаһан партийна бүлэгүүд, депутадуудай постнууд бэелүүлээ. Худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын болон хангалгын бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһа хүргөө.

Аймагай эмхи зургаан, промышленна предприятинууд болон Улаан-Үдэһөө ерэһэн студентнэр, жолоошод хуряалга дээрэ үнэн зүрхэнһөө хүдэлжэ, ехэхэн туһаламжа хүргөө. Тэдэндэ газетээр дамжуулан, аймагай ажалшадай зүгһөө баяр баясхалан хүргэнэбди.

Ерэхэ жэлдэ — арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороһото болон тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряаха зорилгоёо аймагаймнай таряашад, механизаторнууд эртэ намарһаа бэелүүлжэ захалһан. Намарай паар хахалха түсэб үлүүлэгдээ. Хүсэд хүрэхэ хүрэнгын ороһон хаагдажа абтаа. Мүнөө сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэжэ байна. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һарын туршада 120 мянган тонноһоо бага бэшэ нютагай үтэгжүүлгэ, нилээд ехэ хэмжээнэй минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, саһа, мульһэ тогтоохо, ханааб хаалтануудаа сэбэрлэхэ, заһабарилха хүдэлмэри эхилээ. Оньһон техникэ февралиин 23 хүрэтэр һайн шанартайгаар заһабарилха зорилго механизаторнууднай урдаа табяа.

Аймагаймнай таряашад, механизаторнууд, бүхы ажалшад Агуухэ Октябриин 58-дахи ойн үдэрые ажалай иимэ бэлэгтэйгээр угтажа байна.

М. МАХАНОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ДАБШАСЫМНАЙ БАТА ШЭНЖЭ

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой парткомой секретарь В. Б. НИМАЕВ:

Юһэдэхи табан жэлэй туршада заводоймнай үйлэдбэриин хэмжээн гурба дахин ехэ болоо. Шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй, техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар заводой үйлэдбэри хүгжэһэн, ехэ продукци бүтээн гартаха арга хангагдаһан байна. Энэ хадаа үнгэржэ байгаа табан жэлэй нэгэ илгаа болоно.

Үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, хүтэлбэрилгын онол арга нарижуулха шухала байгаа. Заводой бүхы хүтэлбэрилхы тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлэгдэһэн байна. Тэдэнэр үйлэдбэрөө холын хараатайгаар, ашаг үрыень дээшэлүүлхээр эмхидхэн хүтэлбэрилнэ.

Тиимэһээ энэ табан жэл коллективэй эдэбхи үүсхэлээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлгын жэлнүүд болоо гэхээр. Манай коллектив продукци бүтээн гаргаха, худалдаха табан жэлэй түсэбые байгша оной июль соо дүүргэһэн байна. Табан жэлэй бүхы технико-экономическа даабаринууд мүн лэ болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Ехэнхидээ залуу хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн манай коллектив саашадаа амжалтатай һайнаар ажаллаха зорилго урдаа табинхай. Орёо зорилгонуудаа шиидхэхын тула хүдэлмэришэд, хүтэлбэрилхы тушаалтад, мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд элдэб һуралсалда хабаадалсажа, юрэнхы бэлэдхэлээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ. 300 гаран залуу хүдэлмэришэд институт, техникумүүдтэ һуралсана.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай директор К. П. АЛЬЦМАН:

Манай коллективтэ юһэдэхи табан жэл юугээрээ ехэ илгаатай байгааб гэхэдэ, үйлэдбэримнай томодхогдоо. Бэеэ дааһан хоёр предприяти — нарин сэмбын фабрика болон нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрика нэгэдхэгдэжэ, комбинат болгогдоһон байна.

Тингэжэ томодхогдоһон үйлэдбэри оньһожоруулха, автоматизацилха гол шэглэл баримталагдаа һэн. Энэ табан жэл предприятимнай техническэ дэбжэлтын жэлнүүд болоо гэхээр. Комбинадай цех, үйлэдбэри бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр хангагдана. Урдань хэрэглэгдэдэг станогуудай орондо 2,5 дахин түргэнөөр сэмбэ нэхэдэг бүтээсэ ехэтэй станогууд тодхогдоо. Нооһо хатааха, илгаха үйлэдбэри оньһожоруулагдаа.

Табан жэлэй туршада шэнэ 100 гаран тухеэрэлгэ, поточно 45 лини цехүүдтэ тодхогдоһон байна. 4200 дүрбэлжэн метр талмайтай нооһо ээрэлгын шэнэ цех ашаглалгада оруулагдаа.

Манай коллектив түсэбтэ табан жэлые һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэжэ байна. 1970 онойхитой сасуулхада ажалай бүтээсэ 50,7 процентээр дээшэлээ. Урдынхиһаа 11,1 процент ехээр сэмбэ бүд нэхэгдэнэ, 54,8 процент ехээр нооһон сэбэрлэн угаагдана.

Арад зоной хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг һалбариин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһые манай комбинадай жэшээ дээрэһээ харамаар. Манай коллектив продукци худалдаха, валовой продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь 7—8 һараар урид дүүргэһэн байна.

Итанцын леспромхозой директор М. В. РУДАКОВ:

Манай коллектив модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ табан жэлэй даабариие һайнаар дүүргэжэ эхилээ һэн. Коллектив жэл бүхэндэ түсэбөө үлүүлжэ, продукци худалдаха табан жэлэй даабари болзорһоо холо урид дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэшье дээшэлүүлхэ табан жэлэй даабари дүүргэжэ, ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ тоолонобди.

Табан жэлэй туршада һайн үрэ дүн туйлахын зорилгоор ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаа. Шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридээ нэбтэрүүлээбди. Модо бэлэдхэлэй бага комплексно бригаданууд томодхогдожо, бүтээсэнь яһала дээшэлээ. Тингэжэ продукци худалдалгын хэмжээн 1,3 процентээр ехэ болоо.

Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ энэ жэлэй түсэб мүн лэ холо үлүүлэгдэжэ байна. Жэлэй 10 һарын түсэбһөө гадуур 11,5 мянган кубометр модон шэрэгдээ, 232 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Энэмнай жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгаһаа һураггүй ехэ юм.

Сотниковой шубуунай фабрикын коллектив 160,5 миллион үндэгэ абаха, 148 миллиониинь гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ түсэб бүри июль һарада дүүргэһэн юм. Тиихэдээ тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, табан жэлэй түсэбһөө үлүү 24,4 миллион үндэгэ гүрэндөө оруулха уялга абаа һэн.

Шубуушад шэнэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Ноябриин 1-нэй байдалаар табан жэлэй түсэбһөө үлүү 14,3 миллион үндэгэ тушаагданхай. Энэ жэлдэ 1,5 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулха түсэбөө тус коллектив октябриин 1-дэ дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. П. Антоновагай бригадын гэшүүд.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БАМ-һаа

РЕПОРТАЖ

АЖАЛАЙ ХАЛУУН ҮДЭРНҮҮД

НИЖНЕАНГАРСКҺАА. Курла хушуун хүрэтэр оройдоол 17 километр. Энэмнай сэхэ руунь ошоходо, тиимэ ааб даа. Зүгөөр хүбшэ тайга соогуур хүн сэхэ ябажа шадахагүй.

Энэ хушуун дээгүүр Байгал-Амарай түмэр зам гараха юм. Эндэхи барилгашадай мүнөө үеын гол зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, Байгалай, Хойто-Муйска дабаануудай тоннельнүүдтэ хэрэгтэй ашаануудые абаашаха хэрэг болоно. Барилгашад мүнөөдөө ехэ сүлөөгүй. Тэдэнэр хабсаргагдамал гэрнүүдые, вагонуудые, газар нүхэлхэ түхеэрэлгэнүүдые, цемент, хирпиисэ болон бусад зүйлнүүдые олоор зөөнэ. Тиихэдэ Таловка болон Улаан-Үдэһээ эндэ ашаанууд асарагдана. Курла хушуунда «Нижнеангарсктрансстрой», «Ленинградбамстрой» трестнүүдэй, оньһожоруулагдамал колонноонуудай болон хүүргэ баридаг, тоннельнэ отрядуудай түлөөлэгшэд эдэ ашаануудые хүлеэжэ ядан угтана.

Дабаан гэжэ газарта һая болотор гансал вертолетоор ошохо аргатай байгаа. Үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь һара соо түрүүшын десант тэндэ буугаа бэлэй. Тэдэнэр Москва хотын метро барилсаһан хүнүүд һэн. Харин мүнөө элдэб түхэлэй автомашинануудаар Дабаан хүрэтэр ашаанууд абаашагдана.

Курла хушуунай поселок түрүүн ямар байгаа гэжэ һананабта? Эндэ гансал майхануud жэрылдэдэг бэлэй.

Түрүүшын хүнүүдтэ айхабтар хүшэр байгаа. Байра байдал муу. Эдеэ хоол таһалдаха. Байгалай тоннелиин зүүн аман хүрэтэр харгы бариха хэрэгтэ эдэ хүнүүд баатарлигаар хабаадалсаа.

Курла хушуун дээрэ БАМ-ай барилгашад мүнөө һайнаар түбхинэнхэй. Эндэхи тосхон үдэрөөр бэшэ, часаар урган бодожо байна. Үсэгэлдэр хада мододой ургажа байһан газарта мүнөөдэр хуудам сагаан болонхой, шэнэ гэрнүүдэй һуури табигданхай байха юм.

Байгша оной февраль һара соо Байгал далайн мүльһэн дээгүүр түрүүшын автоколонно эндэ хүрэжэ ерээ һэн. Тиихэдэ энэ тосхон ори гансахан үйлсэтэй байгаа. Харин би үнгэрһэн зун энэ поселогой үйлсөөр ябахадаа, ехэл гайхаа бэлэйб. Юуб гэхэдэ, олон тоото майханууд, вагонуудай нэмжээн зурыжа байгаа һэн. «СМП-575», «Түсэблэлгын таһаг», «Бухгалтери», «Почта», «Улаан булан» гэһэн гаршагууд тэндэ үлгөөтэй байгаа бэлэй. Харин мүнөө шэнэ барилганнуудай һууринууд эндэ тэндэ олоор харагдана.

— Пекарни, һургуули, склад, байра, шэнэ пилорама барижа байнабди, — гэжэ «СМП-575» трестын бригадын бригадир Иван Петрович Романов омогорхолтойгоор хөөрэнэ.

— Хэды хүн бригадада бии юм? — гэжэ би гайхабаб.

— Оройдоол 16. Эндэмнай нюусань юрынхэ юм: тоогоор бэшэ, оролдолгын ашаар эдэ бүхы амжалтануудые туйланабди.

...Байгал-Амарай түмэр зам дээрэхи нэгэ поселок үдэрһөө үдэртэ урган һалбаржа байна. Энэ тосхониие баригшадай баатаршалгаар омогорхомоор. Энэ намар поселогтой түрүүшын һургуулида хонхо хүхюунээр жэнгирээ. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэндэ зорюулагдаһан баярай жагсаал болоо. Түрүүшын хэшээлнүүдые БАМ-ай барилгашад үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, 10-дахи классай һурагшадай дунда «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ Владимир Михайлович Кривочуприн хэшээл үнгэргэбэ. Харин «СМП-575» трестын начальник Владимир Романович Богач 9-дэхи классай, 12-дохи тоннель отрядай начальник Алексей Серафимович Федоров 8-дахи классай һурагшадтай уулзаһан байна.

Дүлии хүбшэ байһан газарта иимэ юумэн болохо гэжэ арбан жэлэй саада тээ хэн һанаба гээшэб? Мүнөө үедэ Курла тосхоноор ябаһан хүн эдэ бүгэдые хоёр нюдөөрөө хаража, тиимэ ехээр гайхаха ёһотой. Харин энэ хэрэгүүд хадаа БАМ-ай барилгашадта юрын хэрэг болонхой.

Мүнөө үедэ Курла тосхондо 2 мянга гаран хүн ажаһууна. Тэдэнэр манай уужам дэлгэр Эхэороной зүг бүхэнһөө ерээ. Тэдэнэрэй зорилго нэгэн: БАМ-ай барилга түргэн лэ дүүрэг!

Барилгашадай мүнөөдэрэй хэрэгүүд айхабтар ехэ. Һургуули, харгы, бани, магазин, пекарни, байрануудые саг болзор соонь бариха хэрэгтэй.

— Агуу Октябриин һайндэр болотор шэнэ столово барижа дүүргэхэмнай. Тэндэмнай 150 хүн гансата һуугаад эдеэлхэ аргатай байха юм. — гэжэ дархашуулай бригадир Александр Еременко баяртайгаар хөөрэнэ.

— Бидэнэр һайндэр болотор Соёлойнгоо ордониие ашаглалгада үгэхэ һанаатайбди, — гэжэ Иван Петрович Романов мэдээсэнэ.

Эдэнэрэй бригада КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үүсхэлшэд байһан юм. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, мүнөө үень амжалтатайгаар хүдэлжэ байна.

— Мүнөө үедэ хэнтнай илажа ябанаб? — гэжэ Иван Петровичһоо асуубаб.

— Ана мана тулалдажа байнабди, — гэжэ тэрэ дарууханаар харюусаа һэн.

Иигэжэ Байгал далайн хойто эрьедэ, Курла хушуун дээрэ баатар барилгашад эрэлхэг зоригтойгоор ажаллажа, БАМ-ай зурын гараха газар дээрэ шэнэ тосхон бодхоожо байна.

А. КУКЛИН.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

Галуута-Нуурай ГРЭС манай республикын болоод хүршэ областьнуудайшье үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ тон ехэ нүлөө үзүүлхэ юм. Тиимэһээ тус барилга комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ дэмы соносхогдоогүй байха.

Хараад үзыт даа. Станциин түрүүшын ээлжээ ашаглагдажа эхилхэдээ, 1.200, хоёрдохи ээлжээнтээ суг 2.100 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэхэ аргатай бшуу. Саашадаа тус станци бүри үргэдхэгдэжэ, 4.200 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргадаг боложо, орон доторхи иимэ түхэлэй тон томо станцинуудай тоодо орохо юм.

Иимэ шухала барилга дээрэ хүдэлжэ байһан ажалша бэрхэ зон тухай хөөрэхэдөө, тэдэнэй габшагай ажалаар үнэн зүрхэнһөө омогорхонобди. «Сибспецэнергомонтаж» трестын эндэхи участогай барилгашадай коллективүүдэй дунда Алексей Васильвич Томашевай даадаг бригада илангаяа шалгарна.

Энэ коллектив станциин гол корпусой барилгада хабсаралгын хүдэлмэри хэхэдээ, даабарияа ходо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, байгша оной юһэн һарын түсэб 150 процент дүүргэгдээ һэн.

Комсомолец Валерий Викулинай ударидадаг хабсаргагшадай звено бригада дотороо түрүүлнэ. Эдэнэр машинна залда саг зуурын хушалта хэхэдээ, энэ хүдэлмэриеэ богони болзор соо, шанар һайнтайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, графигһаа уридшалан хүдэлнэ.

Монтажнигууд, тус звеногой гэшүүд, комсомолшууд Виктор Кравцов, Владимир Балдин, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Михаил Рахлецов гэгшэд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тулада мүнөө үедэ тэмсэнэ. Энэ үйлэ хэрэгтэ зорюулан абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргэхэ гэһэн зорилго ажалайнь гол шэглэл болонхой.

Мүнөө хараад үзэхэдэ тус звеногой гэшүүд хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ гэһэн тобшолол хэмээр. Юуб гэхэдэ, халаан бүхэнэйнгөө даабариие хододоо 130—150 процент дүүргэдэгээрээ барилгашадай дунда суурхадаг ха юм. Иимэ габшагайгаар хүдэлхэдөө, комсомолец Викулинай звено бригада дотороо, бригадань бусад коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ илажа гарадаг.

Тиимэһээ барилгашадай тус коллективэй хамтын хэрэгтэ оруулһан горитой хубитые тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй байна. Харин Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгашадай урда бага бэшэ зорилгонууд табигданхай. Жэшээлхэдэ, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй турша соо 28.705 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритай байгаа бшуу. Гадна жэлэй һүүл багаар 210 мянган киловатт-час хүсэтэй түрүүшын энергоблок ашаглалгада оруулагдаха ёһотой. Эдэ мэтын тон ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эдэ залуу хүбүүд хабаадалсана. Мүнөө Агуу-ехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо ажалай үндэр бэлэгүүдтэйгээр ерээд байһан Валерий Викулинай звеногой гэшүүд саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ бээз гэжэ найдагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) Виктор Кравцов, Михаил Рахлецов, Юрий Татарченко, Владимир Балдин, Валерий Викулин гэгшэд ажалдаа ошожо ябана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Зурагла…

БАРУУН ХОЛБООЛЖО… ХОНИШО…

Г. ДАШАБЫ…

ЖАРГАЛА…

ЭНЭМНАЙ ЖЭЛЭЙ ЯМАРШЬЕ сагта жэгтэй һайхан байдаг нютаг лэ. Саяан уулын шулуун мундарганууд сахюур сагаан саһаар хушагданхай, үглөөнэй наранай элшэдэ хүнэй нюдэ һаргамаар яларна. Һарьдагуудай хормойгоор нэмжыһэн ой модон, намарай халюун шаргал тала дайдань түрүүшын саһанда бага бууралтаад, һэхэмэл булган захатай, хамба торгон дэгэл, дүн сагаан һахуурга малгай үмдэһэн гоёнсуу хүниие һануулха юм.

Баян даа Түнхэн, торготон нэмжыһэн Тооро нютаг. Хаанашье ябахада, харгын хоёр тээгүүр үбһэ, һолоомоной томо томо һүринүүд эндэ тэндэ тэбхылдэнэ. Түрүүшын хярмаг саһаар хушагдаһач хахалһан газар ээдтээ хэшэг — баян ургасаяа үгөөд, амаржа хэбтэһэндэл нэмжынэ. Ехэ тэргэдэ гэрэй шэнээн болотор үбһэ, һолоомо ашаһан тракторнууд малай фермэнүүд тээшэ залгаа гүйлдэнэ. Мүн тэргээр дүүрэтэр тоһолиг хара шэбхэ тээһэн тракторнуудай таряалан руу таһалгаряагүй гүйлдэхэнь харагдана. Монсогор тарган шахамал үхэрнүүдые кузов дээрээ ашаһан автомашинанууд үе-үе болоод лэ хажуугаарнай үнгэрнэд.

Үүлөөгүүр бүри эртэ байхада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой конторын хажуугаар хүлгөөтэй болоно. Машинатай, мотоциклтай, мори тэргэтэйшье хүнүүд ерээд лэ бууна. Хүн бүхэн удаан болонгүй ерэһэн хэрэгээ бүтээгээд гү, али нэгэ тээшэ ошохо гэһэн захиралта абаад лэ ябанад.

ТҮРҮҮЛЭГШЫН КАБИНЕТ соо ажахын ахамад зоотехник Аюша Лопсо-

нович Сыбенов, а[illegible] роном Александ[…]вич Холбоев, [illegible] женер Андрей [illegible] Халудоров, партко[…] ретарь Бальжи[…] Кырмыгенов гэ[…] хэдэн механизато[…] ларанхай байба.

— Эдэ хэды һар[…] үбһэ тэжээл [illegible] ургаса хуряалгы[…] зомнай шангаха[…] гараба. Илангая[…] торнуудаа хэды х[…] руулхал байгаабди[…] үхэр малаа мяхан[…] надта түргэнөөр [illegible] гүрэндэ мяха худа[…] лэйнгээ түсэбые [illegible] болотор заатагүй [illegible] болонобди. Тиим[…] нэгэ хэды үдэр [illegible] хүдэлхэ болоолди[…] тингээд амархабди, хабди, — гэжэ кол[…] рүүлэгшэ А. С. [illegible] сугларагшадта хан[…]

— Нүхэд, энэмн[…] гахан хүдэлмэри [illegible] 340 гаран үхэр, [illegible] дые автомашина[…] жа, Кутулик ста[…] шаад, тэндэһээ м[…] нуудта ашажа, Че[…] мяханай комбинад[…] ха болонобди. Ша[…] даа зууран т[…] тула үбһэ тэжээл [illegible] хо хэрэгтэй. [illegible] удаан барихагүй[…] түргэнөөр ашаха [illegible] хэрэгтэй, — гэжэ зоотехник нүхэ[…] хэлэнэ.

— Иимэ юумы[…] байхада, мал т[…] ошохоо арсаха [illegible] гүй ёһотой гэнэ [illegible] Ши. Таряаша[…] гүш? Үнеэхи [illegible] Динатала гэрлэхэ [illegible] рэ хэзээ болохо бэ[…]

...шэнэ илалтанууд тээшэ!

Бүхэдэлхэйн түүхын шэнэ үе шата—дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэхэ, капитализмһаа социализмда орохо үе шата нээһэн Агуухэ Октябрь мандаха болтогой!

(Агуухэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

КПСС-эй XXIV съездын делегат хөөрэнэ

...ЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ...ЭЭШЭЛҮҮЛЬЭНЭЙ ...ШААР

✦ Табан жэлэй туршада ...лай бүтээсэ 45 процен... дээшэлээ. ✦ Газар та...лангай болон мал ажалай ...дуктнуудые абаха, гүрэн...тушааха табан жэлэй тү... бүхы талаараа үлүүлэн ...гэгдэв. ✦ Энэ үедэ бү...өө 7.708 мянган түхэриг ...р олзо абтажа, хараал...аа хүрэгдөө.

КПСС-эй XXIV съездэ ...адажа, тэндэ хараһан, ...һэн, ойлгожо абаһан ...нүүдни мүнөө хүрэтэр ...ая сэдьхэлһээмни гара...гүй. Партиингаа дээдэ ...алай тиихэдэ хараалһан ...ря ехэ зорилгонуудые ...нгөо даажа байһан ажа... амжалтатайгаар бэе...лхэ гэжэ эдэ жэлнүүдтэ ...шадалаараа оролдоһон, ...хэрэгтэ совхозойнгоо ...мунистнуудай, бүхы хү...мэршэдэй хүсые, ухаан ...алые элсүүлхэ гэжэ орол...он байнаб. Энэмни яһала ...үрэтэй байгаа, коллек...тай урдаа табиһан зорил...гудаа урагшатайгаар ...гэ гэжэ энэ ехэ һайн...э баяртайгаар элидхэ...

...һанай социалис экономи... амжалтатайгаар хүгжөө...тула нэн түрүүн ажалай ...сэ дээшэлүүлхэ хэрэг...гэжэ съезд дээрэ һууажа ...адаа сэдьхэлдээ гүнзэ...ер хадууһан, блокнот ...о бэшэжэ абаһан хүм. ...аргаар ажалай бүтээ...дээшэлүүлхэб, яажа бага ...шатайгаар ехэ продук...бахаб гэһэн асуудал үдэ...һанаан. һүниин зүүдэн ...о һааб даа. Энээнине ...тээ, хамта ажалладаг ...жэлтэдтээ, ажалай тү...үлтэй нилээд зүбшэл...байхабди.

...гэнэ табан жэлэй тур...бэелүүлэгдэхэ зорилго...тодорхойлогдоһон юм. ...түрүүн малшадай ажа... бүтээсэ дээшэлүүлхэ ...ла байгаа. Теэд энээ...түйлахын тула малай ...байранууд хэрэгтэй. ...малшадай ажал ехэтэй ...мэри оньһожоруулха ...рэлгэнүүдые тодхохо. ...хүсэд хүрэхэ элдэб ...и тэжээл бэлэдхэхэ ...ниинь ойлгогдоо һэн. ...зорилгонуудые шинд... тиимэ бэлэн бэшэ ...иинь элитэ. Малай... ...дай шэнэ байрануудые түхеэрхэдэ, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньһожоруулхадаа өөһэдынгөө хүсэндэ найдаха, өөһэдын инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй эдэбхи үүсхэл хэрэгтэй байгаа.

Энэ зорилгоор барилгашадай бригаданууд бэхижүүлэгдэжэ, бүхыдөө 150 хүнһөө бүридэһэн 5 бригада байгуулагдаа бэлэй. Штукатурка, шэрдэлгэ хэхэ тусхай бригада байгуулагдаа һэн. Барилгын бригадын бригадираар эмхидхэхы дүршэл ехэтэй Василий Евграфович Нечкин томилогдоһон юм.

Барилгашадай бригадануудай хүсөөр жэл бүри нэгэ миллион түхэригһөө ехэ мүнгэн капитальна барилгада гаргашалагдажа байгаа. Жэлдээ 6,5 мянган кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэдэг гээшэ. Эдэ жэлнүүдтэ нугаһадай 5 байра, 900 үнеэдэй хоёр комплекс, жэлдээ мянган үхэр шахан таргалуулха байра бүтээгдээ. Хүдэлмэришэдэй һууха гэрнүүд олоор баригдаа. 90 үхибүүдэй байха комбинат, 50 үхибүүдэй саад, хэдэн клуб, һургуулиин байшангууд отделенинүүдтэ бүтээгдээ. Мүнөө жэл Колесово тосхондо стадион баригдаа.

Иимэ ехэ барилга хэһэнэй ашаар тэндэхи ажалые үргэлжэдэнь оньһожоруулха аргатай болообди. Тиигэжэ урдань һаалишадта 18—19 үнеэд даалгагдадаг байгаа һаа, мүнөө 28—30 үнеэд хүртэнэ. Үнеэд бүхыдөө машинын хүсөөр һаагдана, тэжээл буйлуулха, байра сэбэрлэхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаа, тэндэ авто-уһалуури тодхогдонхой.

Эдэ бүгэдын хажуугаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэ болгохоһо адууһа малай үүлтэр һайжаруулжа, ашаг шэмыень үргэхэ, таряалан, сабшалангай баян ургаса абаха, элдэб үлүү гаргашануудые болюулха шухала байһаниинь мэдээжэ. Энэ талаар совхозой дирекци, партийна комитет ехэ юумэ хэһэн байна. Фермэ дээрэ эгээн ашаг шэмэ ехэтэй үнеэд үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэжэ, бүхыдөө искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Тиигэжэ үнгэрһэн табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һаагдадаг һүнэй хэмжээн дунда зэргээр 300-гаад килограммаар нэмэжэ, мүнөө 2700 килограммда хүргэгдэнхэй.

Газараа һайнаар элдүүрилжэ, намарай паар ехээр хахалһанай, горох, горох-обёосой холисын тарилгые эрид үргэдхэһэнэй, мүн наг шэбхэ, торф, минеральна үтэгжүүлгэ урдынхиһаа ехээр хэрэглэдэг болоһоной ашаар орооһо тарянай, хартаабхын, бусад ургамалнуудай ургаса нилээд дээшэлээ. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 15,6 центнер таряа, хоёр зуун гектарай тус бүриһөө 182 центнер хартаабха хуряагдажа абтаа.

Нугаһанай байрануудые нэмэжэ бариһанай, тэжээл ехэ бэлэдхэһэнэй хүсөөр жэл ерэхэ бүри нугаһанай олон дальбараа тэжээжэ, хоёр килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаанабди. Хэрбээ 1971 ондо 857 мянган нугаһа бэлэдхэлэй пунктда оруулһан байбал, энэ жэлдэ тэрэнээ 1 миллион 390 мянгада хүргөөбди.

Үйлэдбэриин һалбари бүхэндэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ, хүдэлмэришэдтэ абаһан продукциинь зэргээр ажалайнь түлөөһэ тогтоожо, бүхы гаргашын хойноһоо нарин хиналта табиһанай, һайнаар ажаллаһан хүнүүдые моральна болон материальна талаар горитой урмашуулһанай аша үрэнь элеэр харагдаа.

Ажалай түрүүшүүл, ёһотой новаторнууд урган гараа. Жэшээнь И. И. Гусевай хүтэлбэрилдэг нугаһашадай бригада бүри июнь һарада табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ һэн. Коммунист, дайнай болон ажалай ветеран М. З. Карачунай даадаг һаалиин фермэ июль һараһаа 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ захалаа. Механизаторнууд К. С. Хлыстов, Ф. Ф. Шигаев, В. Я. Суворов гэгшэдэй звенонууд хартаабха ургуулха табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэлдэ дүүргэһэн байна.

Тиигэжэ совхознай бүхыдөө 13.747 тонно мяха, 21.074 тонно һү, 10.3 миллион үндэгэ, 4210 тонно орооһо таряа, 8.144 тонно хартаабха гүрэндөө тушаажа, табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Бүхыдөө табан жэлэй түсэбһөө үлүү 12.100 центнер таряан, 46 мянга гаран центнер хартаабха тушаагдаа, жэлэй дүүрэтэр тушаагдахые нэмэлсэхэдэ 10 мянган центнер мяхан, 5 мянган центнер һүн, 1 миллион гаран үндэгэн түсэбһөө гадуур оруулагдаха байна.

Энэл ▼ даа ▼ партимнай XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэһэнэй гэршэ.

А. ХМЕЛЕВ.
Кабанскын совхозой директор.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРОО ЭРХИМЛЭЭ

Хори гаран жэлдэ «талын онгосо» жолоодожо, оло дахин ажахы, аймаг соогоо эрхимлэжэ, соло сууда гараһан Борьёогой совхозой комбайнер Норбо Цырендоржиевич Гармажанов түрэл партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай ехэ амжалта түйлаба. Тэрэ СКД-5 комбайнаараа 809 гектар дээрэһээ 13 мянган центнер таряа хуряажа абаад, Буряад орон дотороо эрхимлэбэ.

Дүршэл шадабари ехэтэй энэ түрүү жолоошон —комбайнер жэл бүри залуушуулые мэргэжэлдээ һургадаг һайхан заншалтай. Энэ жэлдэ Буряадай хүдөө ажахын институдай механизациин факультедэй студент — совхозой стипендиат Владимир Смородниковые хажуудаа абажа ябаа, ажалай амта танюулаа.

Нёдондо 7600 центнер таряа хуряажа, Зэдын аймагай чемпион гэһэн алдар нэрэдэ хүртэһэн энэ комбайнер өөрөө һайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар нүхэдтөө али болохоор туһалһан, ажахы, аймаг, республика дотороо комбайнернуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар һайн һайхан үүсхэл гаргаһан габьяатай. Суута комбайнерһаа жэшээ абажа, дүй дүршэлыень хэрэглэн, амжалта түйлаһан хүнүүд эндэ олон. Комбайнернууд Я. Власов, А. Метелкин, В. Протасов, Н. Пенский, Г. Леонов болон бусад 9—11 мянган центнер таряа хуряажа абаһан байна. Тиигэжэ эдэнэр байгша ондо совхозойнгоо 170 мянган центнер таряа хуряажа абахада шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн юм.

Норбо Цырендоржиевич мүнөө комбайнаа сэбэрлэжэ табяад, гэр бүлэдөө амархан һуужа, үхибүүдэйнгээ номдоо хэр һуража байһые шалгаха сүлөөтэй болобо.

Ажалша бэрхэ энэ комбайнер нютаг нугадаа, айл аймагтаа хүндэтэй, олоной хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Д. АЮШЕЕВ.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЕРЭЭДҮЙН ЕХЭ ЗАВОД

Оронойманай зүүн зүгтэхи горно-химическэ үйлэдбэриин томо предприяти болохо Забайкалиин апатитова завод нёдондо баригдажа эхилээ. Завод Улаан-Үдэ шадархи Ошурковай апатидай руда хэрэглэжэ, фосфорно үтэгжүүлгын үнэтэ зүйл болгохо юм.

Заводой барилга ерэхэ табан жэлэй туршада үргэлжэлүүлэгдэхэ нэгэ шухала, томо барилга мүн. Шэнэ предприяти барилгада проектээр хараалагдаһанай ёһоор 300 миллион түхэригэй капитальна һомололго зорюулагдаха болоно.

Нёдондо жэлһээ 7 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ. Саг зуурын барилгануудһаа гадна заводой гол үйлэдбэриин барилганууд бодхогдожо байна. Авто-харгы, водопроводой түхеэрэлгэ, заводые түмэр замай гол харгытай холбохо станци баригдажа эхилээ.

Алас-Дурнын, Сибириин хүдөө ажахые фосфорно үтэгжүүлгээр хангахын тула энэ завод республикадамнай баригдажа эхилбэ. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн жэлдээ 1,5 миллион тонно апатидай концентрат үйлэдбэрилэн гаргаха юм. Энэ концентрат үйлэдбэрилхын тула 19 миллион тонно руда малтан хэрэглэгдэхэ байна.

Арбадахи табан жэлэй үедэ заводой барилгада 70 миллион түхэригэй капитальна һомололго хэрэглэхээр багсаагдана. Буряадай барилгын управлениин 145-дахи ПМК болон 397-дохи мостопоездын барилгашад энэ барилга эрхилжэ байна. Завод мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр хангагдаһан предприяти болохо. Руда шаналжуулгын оньһон түхеэрэлгэ эндэ табигдаха. Технологическа процессүүд дүүһан оньһожоруулагдаһан, автомат аргаар хангагдаһан байха юм.

Заводоймнай түрүүшын ээлжээн ерэхэ табан жэлэй туршада баригдажа, арба нэгэдэхи табан жэлдэ ашаглалгада үгтэхөөр хараалагданхай. Фосфорно үтэгжүүлгын үнэтэ зүйл үйлэдбэрилэн гаргаха заводой барилга ехэ удха шанартай. Энэ предприяти ерэхэ табан жэлэй шухала барилгануудай нэгэн болоно, республикадамнай химическэ промышленность хүгжөөгдэжэ эхилхэнь.

Ц. ЭРДЫНЕЕВ.
Забайкалиин апатидай заводой директор.

АРАДАЙ АЖАХЫН АША ТУҺАДА

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ, химиин эрдэмэй доктор, профессор М. В. МОХОСОЕВ:

Совет ороной эрдэм ухаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ, түби дэлхэйдэ суурхажа байһыень нюдөөрөө хаража байнабди. Агуу һайндэрэй урда тээхэнэ совет эрдэм, техникэ гайхамшаг илалтаяа дахяад харуулба. Үүрэй солбоние дахан ниидэхэ хоёр хэмэл одон замда гаргагдаа, эдэ станцинуудай буулгын аппарадууд үүрэй солбоной нюрууе буулгаһан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин бии болоһоор 250 жэлэй ой совет эрдэм наукын гайхамшаг амжалтын оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна. Бидэнэр, Буряад ороной хэдэн эрдэмтэд энэ ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанда хабаадалсаабди.

Манай Буряад ороной эрдэм шэнжэлгын түб хадаа 250 жэлэй түүхэтэй совет эрдэм наукын нэгэ хубинь мүн болоно.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй туршада олон тоото шэнжэлгэнүүдые хэһэн байха юм.

Энэ саг соо филиалай үнинэй хуби—Ниитын эрдэм шэнжэлгын институдта томонууд иимэ шэнжэлгэнүүд хэблэгдээ: «Буряад ороной арадуудай культурын түүхын очеркнууд» (хоёр том), «МНР-эй культурын түүхын очеркнууд», Ц. Б. Цыдендамбаевай «Буряад түүхэнүүд ба угай бэшэгүүд» ба бэшэшье һони һонин номууд. Байгша табан жэлэй туршада ниитын эрдэмэй институдта Гүрэнэй комитедэй даабаряар 8 темээр шэнжэлгэ хэгдэһэн байна. Тэрэнэй тоодо буряад арадай «Гэсэр» гэжэ зохёол хэблэлдэ бэлдэгдээ.

Экономическа шэнжэлгэнүүдэй таһаг, түс таһагай эрдэмтэд табан жэл соо республикынгаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудалнуудай шэнжэлгэдэ горитойхон хубитаяа оруулаа. Энлэ нимэ юумэн тухай хэлэлтэй. Тэрэнь юуб гэбэл, үйлэдбэриин ба продукци хубаалгын гол фонднууд, мүн капитальна һомололгонуудай балансnуудай системэ анха түрүүшынхеэ табигдаа, тиихэдэ түсэблэлгын балансnууд зохёогдоно. Эдэ бүгэдэ электронно-тоололгын техникын ашаар хэгдэһэн байна.

Естественнэ эрдэмэй институдай лабораторинууд газарай хүрьһэнэй гэмтэхэ ушартай тэмсэхэ, нарин ноохотой хони, симментал үүлтэрэй эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ, Байгал далай шадарай амитадай, ургамалай аймагые, мүн бэшэшье асуудалнуудай шэнжэлгэ хэнэ.

Тиихэдэ геологическа институдай научна хүдэлмэрилэгшэд газарай хүрьһэ, тэрэнэй бүридэлэй асуудалнуудые шэнжэлнэ. Мүн ашагта малтамалнуудай, минеральна баялигуудай хэбгэшэнүүдэй байрын ёһо гуримууд тодорхойлогдоно.

Буряадай АССР-тэ эрдэм наукын саашанхи хүгжэлтэ арадай ажахые улам һалбаруулха, тэрээндэ хабаатай бүхы асуудалнуудтай нягта холбоотой. Тиимэһээ арадай ажахын һалбаринуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилготой.

Республикын эрдэмтэд БАМ-ай барилгада хабаатай олон тоото асуудалнуудай шэнжэлэлгэ хэжэ эхилэнхэй. Мүнөө Естественнэ эрдэмэй институдай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Муяын гол шадарай газар шэнжэлжэ захалаа.

Цырендулма Дондогой

ОКТЯБРИИН ШҮЛЭГ

Арбан долоон ондо
«Аврорын» дохёо үгэхэдэ,
Аяар холын Буряадта
Абяаниинь шангаар
суурятан,
Амбан ноёной шэрээе
Аягатайнь доһолгоо
гэхэл.
Газар хүдэлшэбэ гү даа?
Галаб эрьехэнь гү даа?
Гандахань гү хойто жэл?

Галдахань гү таряаемнай?
Галбагар тарган ноёд
Гахай шэнгеэр
шагнаархаа.

Газаагаа хашаа хорёогүй.
Гансашье модон сэргэгүй,
Гангинан хусаха
нохойгүй —
Гамбагар ноёдто
гэшхүүлэн,
Гасалан амсан байгшад
Гансата тархяа үргөө һэн.

Богоол ябаһан хүнүүд
Бурхан бэшэ, өөһэдөө
Бодото эзэд байһанаа
Бодолдоо ойлгоһон
бэеэрээ.
Буряад ороноо сэбэрлэхээ
Бодоо бэлэй тэмсэлдээ.

Улаан засаг бэлээр
Уладайм гарта ороогүй—
Уласай шанга тэмсэлдэ
Унаһан хүнүүдшье олон,
Улаан шуһанайнь үнгэ
Улаан тугтамнай шэнгээл!

Тэмсэн хубисхалай түлөө
Тэдэнэр шуһаяа адхаа.
Тэдэнэй дүрэ —
зүрхэндэмнай.
Тэдэнэй жэшээ манине
Тэмсэлэй замаар хүтэлэн,
Тэмсэлшын зориг олгонол.

Агуу Совет наран доро
Аха дүүгэй бүлэдэ
Адаг һуури эзэлдэггүй
Аглаг Буряад орондом
Антиин тэмсэлдэ
унагшадай
Арюухан нэрэ мүнхэрөөл!

Урда хилэһээ эхилээд,
Улаан талмай хүрэтэр
Улаан тугуудаа барижа,
Улад зомнай барандаа
Улаан Октябриин үдэрые
Угтан дабхяа эбтэйгээр!

...АЙҮЛХЮУР—ЗАЛУУШУУЛДА

...ахама... ...ндр М... ...ахама... ...й Арда... ...ткомой ...н Мала... ...гэгшэд, ...торнууд... ...һара с... ...бэлэдха... ...ын уеда ...хан хүд... ...яа меха... ...хоногто ...аабди. ...ханай ко... ...эр туш... ...худалдах... ...е ноябри... ...гүй дүү... ...имэһээ ...дэр шан... ...иди даа. ...абди, на... ...э колхозо... ...С. Ирн... ...хандана.

...энэмнай ...эри бшуу ...эр, 2200 ...инануудта ...станци ...э малаа ...Черемж... ...бинадта т... ...Шахама... ...тураах... ...ээл абажа ...Вагону... ...үйн тула ...аха олон ...гэжэ ах... ...үхэр Сы... ...румын б... ...тушаалс... ...ха хүн ...гэжэ һан... ...ша, ошол... ...шинин... ...лэхэ хурим... ...охо бэлэй?

...э бэлдэхыеш табиха... болохо ааб даа, — Аркадий Степанович ...шофер Таряаша Мар...гээшэ харана.

...энь олон хүнэй байхада ...еэр уруугаа харан, ...хилээд, нигэжэ хэлэ...

...Ошолдоно аабзаб даа. ...м түрээ хэды хоногоор ...лулхада болоно бэзэ. ...Эй, хубаа, тиигэжэ бай... басагаяа алдажа бү ... — гэжэ хэнэйшьеб ...э дуугархада, зон ...за энеэлдэшэнэ.

Нээрээшье энэ ноябрь ...дэмнай олохон хурим ...наярхань хаш. Тэрэн...урда ургасынгаа һайндэ...үнгэргөөдхихэ байгаа...рдим механизаторнууд...барюулха бэлэг шан...айшье бэлэн болонхой. ...парткомой секре...һануулна.

...Зүб хэлэнэш, Бальжин...лович, малаа мяханай ...надта тушаамсаарза ...рөө хэхэбди. Хэндэ ...шан барюулхаяа хэл...абзабди? Андрей Сод...холодильнигтай бэ...гүш? — гээд, түрүүлэг...үнинэй механизатор ...ровта хандана.

...Бии, гэнэ тэрэнь.

...Тиигээ һаа, шамдаа ...зор гү, али радио...иин барюулха гээшэ...

...Радиоприемник, теле...ше манайда биил даа. ...Теэдород зоной хэл...р «бэлэглэгдэһэн мо...шудэ харангүй абаха ...гэгшэ ааб даа, — ...нэгэ хүн дуугарна.

...Тэрэшье тэрэ. һайнаар ...эн хүндэ бэлэг, шан ...бэшэ миил ёһо дүүр...хэрэг бэшэ, харин хү...одо һанажа ябахаар, өөртэнь хэрэгтэй юумые барюулаа һаа, ехэл һайн ха юм даа, — гэнэ Аркадий Степанович.

Гансахан энэ жэлэй ургаса хуряалгада шалгарһан комбайнернууд, трактористнууд, шофернуудые шагнахын тула колхозой правлени арба гаран холодильник, баһал тэды шэнээн телевизор, радиоприемник, олохон мотоцикл худалдажа абаа бшуу.

ТЭРЭ ҮДЭР уданшьегүй колхозой түрүүлэгшэ баригдажа дүүрэхээ байһан хэдэн шэнэ гэрнүүдэй хажууда ошонхой, дархашуултай хөөрэлдэжэ байба.

— Хүбүүд, эдээхэн гэрнүүдээ түргэн барижа, октябриин һайндэр болотор дүүргэжэ үзыт даа. Эндэтнай шэнэ айл болоһон механизаторнуудые оруулхабди. Шэнэ гэрэй толложо, һайндэрөө угтаха хэн дурагүй байхаб, — гэжэ тэрэ барилгашадта хандана.

— Бидэ дунда һургуули дүүргээд гү, али Совет Арминн албанһаа ерээд, колхоздоо хүдэлхөөр үлэһэн хүбүүдтэ тус бүридэнь 100 түхэриг мүнгэ, 2 центнер таряа бусаалтагүйгөөр үгэдэгбди. Мүн мал ажалда хүдэлхөөр ошоһон басагадташье тиимэ тэдхэмжэ үгтэдэг. Мэргэжэл олгуулха һургуули, курс гэхэ мэтэдэ эльгээдэгбди. Энэ жэлдэ 5 басагадые Улаан-Үдэ эльгээжэ, үнеэдые машинаар һааха мастернуудай мэргэжэлдэ һургаабди. Тэдэмнай 400 үнеэдэй байхаар баригдажа байһан һаалиин комплексдо хүдэлхэ юм. Тиихэдэ 8 басагадые СПТУ-дэ һургаад, эхэнэрнүүдэй тусхай тракторна звено эмхидхэхэмнай. Тэрэ звеноо республикын габьяата механизатор, манай бэрхэ трактористка Сырэн-Ханда Мухуева хүтэлбэрилхэ болонхой, — гэжэ тэрэ саашань намда хөөрэбэ.

Үнэхөөрөө эндэхид залуушуулда эмээхэйгээр эсэгэ ёһоор хандадаг, ерээдүймнай халаан, саашадаа ажабайдалаймнай жаргалай түлхюур бариха зон залуушуул гэжэ тоолодог байна. Залуу хүбүүд, басагадай гэрлэхэдэнь туһаламжа болгон, үнеэн болгохо гунжа үгэдэг, гэр бариха модо, шифер бэлдэжэ, тэрэниинь барилсажа үгэдэг. Эндэ жэл бүри арба-хорин хурим түрэ болодог байна. Нёдондо залуу механизатор Батор Бурдаков һаалишан Дари Тушинова хоёрой хуби заяагаа холбоходонь бүхы колхозоороо комсомол ёһоор түрэ хээ. Мүн сэрэгэй албанһаа ерэһэн механизатор Дашанима Саргаев һаалишан Евгения Салданова хоёрой, мүн тракторист Сергей Мухуев тоо бүридхэлшэ Нина Гулгонова гэгшэд баһал гэр бүлэ болоһо түбхинөөд, колхоздоо һайнаар хүдэлнэд.

Энэ ажахыда бүхы механизаторнуудай хахадынь шахуу залуушуул, тэдэнь диилэнхидээ дунда һургуули дүүргэнхэй. Жараад һаалишадай 20 хүниинь наймадахи, арбадахи класс дүүргэһэн басагад.

— Мүнөөш манай найдаха, ажал хэрэгээ даалгаха зомнай залуушуул ха юм. Эдэндэл ажабайдалайнгаа жаргалай түлхюур барюулхаа ёһотойбди. Энэ талаар колхоздомнай ехэл зүб ябуулга хэгдэнэ гэжэ һанагшаб, — гээд, үнинэй гэшүүн Димит Матуев хэлээ һэн.

ОРОПДООЛ зургаа-долоон жэлэй саана Тооры Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээл гээгдэнги бэшэшье һаа, юрэдөөл суглаан, зүблөөн бүхэндэ шахуу шүүмжэлэгдэдэг, экономикынгоо талаар тулюурхан, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэдэггүй ажахы байһан.

Тиигэбэшье энэ табан жэл соо тус ажахы урагшаа горитойхон алхам хээ. Эндэ хэдэн тоо, баримтануудые дурдаха хэрэгтэй болоно.

Колхоз гүрэндэ орооһо таряа, һү, нооһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. һаяар мяха худалдаха түсэб дүүргэгдэхэнь. Дүрбэ-табан жэлэй саана таряалангай га бүхэнһөө 7—8 центнер ургаса абадаг һаа, байгша ондо гектар бүриһөө 16,6 центнер таряа хуряажа, бүхыдөө 60 мянган центнер орооһо суглуулаад, 20,6 мянган центнер таряа гүрэндөө худалдаа. Үнеэн бүхэниһөө ехэдээл һаа жэлдээ 1300—1400 килограмм һү һаадаг байбал, мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800—2000 килограмм һү абана. Хонин бүриһөө 3,8—4 килограмм хүрэтэр ноохо хайшалдаг болонхой.

Урдань жэл бүри олон мянган түхэригөөр гарзаталдаг һаа, һүүлэй 3 жэл удаагаар 350—380 мянган түхэриг сэбэр олзо доход оруулна. Хубаагдадаггүй фондынь мүнгэ зоори 4 жэл соо хоёр дахин ехэ болоо.

һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой правлени, партком, бүхы ажалшадынь нэн түрүүн таряалан, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, ажахын һалбаринуудые томодхохо, тусхай мэргэжэл, шэглэлтэй болгохо, адууһа малайнгаа харууһа, тэжээлые найжаруулха тушаа ехэхэн оролдолго гаргана. Илангаяа газартаа минеральна үтэгжүүлгэ, аммиагай уһа ехээр оруулха, сабшалан дээрээ олон жэлэй ногоо ехээр тариха талаар ехэ ажал хээ. Жэшээнь, энэ жэлдэ 1200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглээ. һаалиин багахан фермэнүүд, хонидой жэжэ отаранууд гол түлэб хамтаруулагдаа, тэндэхи ажалынь диилэнхидээ оньһожоруулагдаа.

— Хэнэйшье мэдэһээр, гүрэмнай колхоз, совхозуудта айхабтар ехэ туһаламжа хүргэнэ. Энэ туһаламжань жэл ерэхэ бүри үшөөл ехэ боложо байна. Илангаяа КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо хүдөө нютагуудта хараа байса ехэ хубилалта болоо гээшэ. Хүнүүдэй эдэбхи хэшээл, мэргэжэл шадабаринь ургаа, һанаан сэдьхэлынь, хүсэл эрмэлзэлынь ондоо болоо. Эндэ хүнүүдые зүбөөр урмашуулха хэрэг ехэхэн удха шанартай байба. Мүнөө манай колхоздо механизатор гү, али малшан хүн һара бүри 200—230 түхэриг ажалай түлөөһэ абана, тэрэнһээ гадна, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, ехэ продукци абаһанайнь түлөө нэмэлтэ түлөөһэн үгтэнэ. Тэрэнэй ашаар колхозниггуудай һуудал байдал жэл ерэхэ бүри һайжарна. Телевизор, холодильник, мотоциклгүй айл эндэмнай олдохогүй, — гэжэ нүхэр Иринчеев хэлэнэ.

ГАНСАШЬЕ хүн зоной һуудал байдал һайжарна бэшэ, тэдэнэй мэдэрэл, оюун бэлиг, эрдэм һургуулиинь дээшэлнэ. Эндэхи дунда һургуулиин директор Л. Д. Истаеватай хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Манай һургуулида 30 гаран багшанар хүдэлнэ. Тэдэнэй оройдоол табаниинь тусхай дунда һургуулитай, бэшэниинь хуу дээдэ эрдэмтэй, нютагай хүбүүд, басагад юм. Колхоздошье хүдэлжэ байһан бүхы мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй олонхинь тусхай дунда, дээдэ эрдэмтэй хүнүүд. Мүнөө манай нютагһаа гансахан институт, университедүүдтэ 30 гаран хүн һурана. 1972 ондо баригдаһан 3 дабхар шулуун байратай һургуулидамнай 450 үхибүүд эрдэм шудалдаг. Эндэмнай һуралсалай класс, элдэб кабинетүүд, мастерскойһоо гадна, уран һайханай, уран гартанай 19 кружок, спортын арбаад секци бии. Холын гүүртэ, отарада хүдэлдэг малшадай 110 үхибүүд гүрэнэй тэдхэмжээр интернадта байгаад һурана.

һүүлэй жэлнүүдтэ колхоздо үйлэдбэриин, ажаһуудалай, соёл гэгээрэлэй барилга ехэ хэгдэнэ. Тооро тосхондо 200 хүнэй һууритай соёлой байшан баригданхай, 50 хүүгэдэй байха сад-ясли баригдаа, олон айл шэнэ гэрнүүдые барижа ороо.

— Саашадаа хэхэ юумэмнай ехэ, мүнөө баригдажа байһан 400 үнеэдэй оньһожоруулагдаһан байраһаа гадна, үшөө 800 үнеэдэй комплексын һуури табихамнай. Малшадай үхибүүдые түхэреэн сүүдхэдэ байлгаха сад-ясли шэнээр барихабди. Тосхоноо болбосон, городой түхэлтэй болгохо һанаатайбди, — гэжэ Аркадий Степанович хэлэнэ.

Иигэжэ Саяан уулын хормойдо оршодог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид Эхэ һайхан оронтоёо адли алхамаа нэгэдүүлэн, ажал хүдэлмэри, ажабайдалда ехэ амжалтануудые түйлан, урагшаа найдамтайгаар дабшана.

М. НАМЖИЛОВ.
Түнхэнэй аймаг.

АЖАЛШАДАЙ сэдьхэл баясуулан...

Агуу Октябриин 58-дахи ойн баярые манай арад түмэн ажалай үндэр амжалтаар, зохёохы хүдэлмэриин ехэ илалтаар угтажа байна.

Юһэдэхи табан жэлэй дүүрэхэ дүтэлжэ, түрэл Коммунис партиингаа XXV съездые бүхы совет арадай нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаяа байһан оршондо Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр шэнэ сезоноо нээжэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхые оролдоно.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада манай театрай коллектив эршэмтэйгээр хүдэлжэ, удха түгэлдэр оперо болон баледүүдые табяа. Классигуудай, совет композиторнуудай зохёолнуудые харагшад альга ташан угтаа. Ш. Гуногой «Фауст» гэжэ оперо, А. Хачатурянай «Галнэ» гэжэ балет, манай Буряадай мэдээжэ композитор Ж. Батуевай «Газарай хүбүүн» гэжэ балет болон бусад зохёолнууд театрай сценэ дээрэ табигдаа. РСФСР-эй арадай артист Бау Ямпилов буряадай түрүүшын революционернүүдэй нэгэн болохо Цыремпил Ранжуров тухай оперо бэшэжэ, хүн зоноо баярлуулаа. Энэ оперодо Цыремпил Ранжуровай гол ролине тенор хоолойтой артистда зорюулан бэшэжэ, намда дуулуулһандань ехэ баяртайб.

Үнгэрэгшэ зунай үедэ Эрхүү, Красноярск, Томск хотонуудаар гастрольдо ябаабди. Манай театрай табиһан оперо, баледүүд эдэ хотонуудай харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, гастрольнууднай урагшатай һайнаар үнгэрөө. Аяншалгын үедэ хэды хүшэр хүндэ байгаашье һаань, Италиин урданай композиторнуудай нэгэн болохо Доницеттиин «Любовный напиток» гэжэ оперо шэнээр табижа, Томск хотын харагшадта дурадхаабди. Энэ бүтээлыемнай Томскын харагшад үндэрөөр сэгнэжэ, саашадаа үшөөл шэнэ шэнэ оперо, баледүүдые табижа, хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл баясуулжа байхыемнай юрөөгөө.

Манай театрта залуу, ургажа ябаа артистнарта ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг. Училищи гү, али консерватори дүүргэжэ ерэһэн залуушуултай хэдэн олон репетици хэжэ, зүб бурууень ойлгуулжа, заһажа, дабтажа үгэдэг һайн заншалтай. Заримдаа шадаха байхаш гэжэ найдаад, томохон рольнуудые үгэхэдэнь, бидэ залуушуул ахамад нүхэдтөө, театрайнгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ аргагүй баяртай ябадагбди. Тэрэ залуушуулай нэгэн болохо би 6 жэл театрта хүдэлхэ зуураа, 18 рольдо дуулааб. Энэ дан ехэшье бэшэ, дан багашье бэшэ гээшэ ааб даа. Үшөө наадаха рольнууд олон, харгы ута, үшөөл ехээр хүдэлхэ зорилготойб.

Д. ДАШИЕВ.
Буряадай АССР-эй арадай артист, Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай солист.

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

СССР-эй Наукануудай академиин Сибиириин отделениин Буряадай филиалай гол байшан соо баярай оршон байдалда Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 болон СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан суглаан уржадэр болобо.

Баярай суглаае Буряадай филиалай парткомой секретарь И. В. Корниенко нээжэ, филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Мохосоевто үгэ үгэбэ. Нүхэр Мохосоев Октябриин социалис революци тухай хэлэхэ зуураа, СССР-эй Наукануудай академиие байгуулха хэрэгтэ В. И. Ленинэй үүргэ тушаа тогтоһон байна. СССР-эй Наукануудай академиин ойн баярай сесси дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор эрдэм наукын мүнөө үеын экономикодо үзүүлдэг нүлөөн тухай онсо анхарал хандуулагдаһан байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Тиимэһээ манайшье филиалай эрдэмтэд арадай ажахын хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ үгэхөөр бэлэн гэжэ хэлээ.

Удаань КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевто үгэ үгтэһэн байна. Нүхэр Модогоев эрдэм наука ажабайдал хоёрой нягта холбоон тухай, мүн эрдэм шэнжэлэлгын аша үрэ тухай хэлэжэ, БАМ шадар ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые элирүүлхэ, тиихэдэ элирүүлэгдэһэн баялигуудые ашаглалгада түргэнөөр оруулха тухай хэлээ.

Һүүлээрнь совет наука хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нүхэр А. У. Модогоев манай гүрэнэй орден ба медальнуудые филиалай бүлэг эрдэмтэдтэ барюулба. Ажалай Улаан тугай орденоор Естественнэ наукануудай институдай таһагые даагша Ч. Ц. Цыдыпов шагнагдаа. Арадуудай хани барисаанай орден Ниитын эрдэмэй институдай секторые даагша Ц. Б. Цыдендамбаевта барюулагдаба. Тэрэшэлэн Хүндэлэлэй тэмдэг орденоор — эрдэмтэд, А. А. Изынеев, Л. Е. Элиясов шагнагдаа. Гадна, филиалай үшөө 5 эрдэмтэдтэ медальнууд барюулагдаа.

Тиихэдэ научна хүдэлмэрилэгшэд В. Ц. Найдаков, С. А. Гурулёвто «Буряадай АССР-эй Наукануудай габьяата ажал ябуулагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргын үнэмшэлгэнүүд барюулагдаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай филиалай Естественнэ институдай радио-физикын таһагые даагша Чимит Цыреновнч Цыдыповтэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев Ажалай Улаан Тугай орден барюулжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хойто-Байгалай аймагай Нижнеангарскын ажаһуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэд орын, хаб загаһанай арһаар гутал, малгай, заахан хибэсүүдые оёно. Хойто зүгэй арһан гуталнууд, хаб загаһанай арһаар оёһон малгайнуудые хүн зон олоор захндаг. Гадна комбинадта БАМ-ай барилгашадта дулаан гуталнуудые оёдог байна. Эндэ оёгдоһон заахан хибэсүүд республикымнай магазинуудта худалдагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нижнеангарскын ажаһуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэд шэнээр оёһон хубсаһануудаа захилшадта эльгээхээр бэлдэжэ байна.

М. МИНЕЕВЭЙ фото.

ҺАЙНДЭРЭЙ БАЯРТА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ОКТЯБРИИН һайндэрэй үедэ баяр ёһололой оршондо залуушуул хуби заяагаа холбожо, совет арбан долоон бүлэ бии болобо гэжэ Улаан-Үдын гэрлэлгын ордонһоо мэдээсэбэ. Жэшээлхэдэ, нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэрилэгшэн Ю. Колесников, кооперативна техникумэй һурагша Л. Гойдина хоёр, 8-дахи автобазын жолоошон Ю. Хлыстов, В. Бурдуковская гэгшэд айл болоо.

Мүн лэ прибор бүтээлгын заводой радиомонтажник В. Пластинин, слесарь-хабсаргагша В. Вострикова гэгшэд баяртай, урматайнууд.

Агуухэ Октябриин һайндэрэй үдэрнүүдтэ түрэ хуримай хундаганууд ханхинаба.

* * *

ҺАЙНДЭРЭЙ үедэ совет айлай бүлэдэ шэнэ эрхэтэдэй нэмэжэ олошорһон түрэлгын байшангһаа мэдээ дуулгаба. Жэшээлхэдэ, 1-дэхи ПАП-ай жолоошон М. Сычевтоной бүлэдэ хоёр эхир басагад түрөө. Тэрэнэй нүхэр Анна Ивановна хотын хэлхээ холбооной агентстводо хүдэлдэг юм.

Улаан-Үдын түмэр замай отделениин механик В. Бахаевай нүхэр Ульяна Бураповна мүн лэ хоёр эхир хүбүүдые түрэжэ, айл аймагаа, түрэл гаралаа баясуулаа.

* * *

ЛВРЗ-гэй заһабарилга-механическа цехэй хүдэлмэрилэгшэн **Д. ДАРМАЕВ** ингэжэ дуулгаба:

— Арба гаран жэлэй турша эрхим һайнаар ажаллажа, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Иннокентий Андреевич Данилов, Александр Иванович Тюрин, Савва Евграфович Кундин гэгшэд баяртайнууд. Дайн байлдаанай гал дүлэн соогуур тэдэнэр илалтые шэрээлсэһэн хүнүүд. Энээниинь гүрэн түрэмнай мартаагүй, Октябриин һайндэрэй урда тээхэнэ «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда илалтын түйлагдаһаар 30 жэлэй ой» гэһэн медаль тэдэндэ барюулагдаа.

— Октябриин революциин 58 жэлэй ойн һайндэрые уттажа, шагналда хүртэжэ байхадаа, ноябрин 7-ной үдэрые майн 9-нэй үдэртэй холбонобди. Юуб гэхэдэ, эдэ үдэрнүүд дэлхэйн ажалшан арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэдэй эгээн жаргалта үдэрнүүд—илалтын үдэрнүүд болоно бшуу,—гэжэ шагналда хүртэгшэд омогоор мэдүүлээ.

* * *

БУРЯАДАЙ АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэблэлэй [illegible] управлениин типографи[illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй [illegible] суглаан Хэпа Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драм[illegible] театр соо болобо гээд [illegible] ГАРОВ мэдээсэбэ.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу[illegible] дайнда илалтын 30 жэлэй ойн медаль энэ суглаан дээрэ барюулагдаба. Ном [illegible] далага цехэй начальник [illegible] Спетанова, модошо дархан П. Москалев, хангалгын [illegible] начальник С. Залуу[illegible] кин гэгшэд медальда хүр[illegible] шэдэй дунда бии.

* * *

РЕСПУБЛИКЫ МНАЙ спортсменүүд һайндэрые амжалтатайгаар уттажа байна гээд манай штатнабэшэ корреспондент **БОРИС МИРОНОВ** мэдээсэбэ:

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар хүдөө ажахын техникумүүдэй студентнэрэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Орел хотодо үнгэргэгдэбэ. Буряадаймнай түлөөлэгшэд Чойбалсан Нимаев, Валерий Попов гэгшэд өөһэдынгөө шэгнүүртэн сооһоо чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ Чингис Чаглуров Николай Аносов бронзовшан абаба.

* * *

ГТО-гой олон зүйлөөр Зүүн Сибириин түмэр замай түрүү һуури эзэлхын түлөө Эрхүү хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Улаан-Үдын түмэр харгын отделениин суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлээ. «Локомотив» бүлгэмэй спортсмен Юрий Афонин, хүүгэдэй спортын һургуулиин директор Александра Воронцова гэгшэд хубиин мүрысөөндэ эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэтэй болоо.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛ

ҮРГЭН ХАРГЫ

Манай орондо, тэрэ тоодо Буряад орондо, эхэнэр зоной хүдэлдэггүй ажахын һалбари гэжэ байхагүй. Байгша ондо эхэнэрнүүд жэлээ оруулжа байһан хадань хэдэн үгэ хэлэлтэй.

1975 ониие эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл гэжэ соносхоһон ушар хадаа обществодо эхэнэр зоной үүргэ, харюусалгые үргэнөөр сэгнэһэн ябадал болоно.

Капиталай оронуудта эхэнэр зон эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө хатуу шанга тэмсэл хэдэг байна. Эхэнэр зоной ажалай түлөөһэ хаһадаг, мэргэжэл олохо, эрдэмдэ һураха ябадалдань һаад хэдэг, мүн бэшэшье хорюул хэдэг жэшээнүүдые олоор харуулжа болохо байгаа. Эндэ хэдыхэн лэ баримта дурдая. Жэшээнь, Швецидэ бүһэтэй зонтой адли хүдэлөөд, эхэнэрнүүд 24 процентээр бага түлөөһэ абадаг, Америкэдэ —42, Англида—44,4, Японд о—48,5 процентээр бага хүлһэ абадаг жэгшүүритэ муухай ёһо гуримтай юм. Эрдэмдэ һураха гээшэ эхэнэр зондо хорюултай шахуу. Жэшээнь, Италида экономистын дипломтой эхэнэрнүүд оройдоо 7,7 процент, инженернүүдэй дунда 1,7 процент болодог юм. Германиин Федеративна республикын эхэнэрнүүдэй 90 процентнь элдэб эсын хамһабариин ажалда хүдэлдэг байна.

Имагтал социалис обществодо эхэнэр зон үнэхөөрөө адли тэгшэ эрхэ бодотоор олонхой, үйлэдбэри, эрдэм техникэ, культура хүгжөөхэ, гүрэниие ударидаха хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулагдадаг болонхой. Эхэнэр зоной хүдэлдэггүй ажахын һалбари гэжэ байхагүй гээд дээрэ хэлээ һэмди. Буряад орондо арад зониие бүридхэһэн һүүлэй мэдээгээр ажал хэдэг 1000 хүн бүхэндэ дунда ба дээдэ эрдэмтэдэй 615 эхэнэр хүртэнэ.

Манай Зүүн-Сибириин технологическа институдта 550 эрдэмтэд, багшанар хүдэлжэ байдаг. Эдэнэрэй 169-ниинь эрдэмэй нэрэ зэргэтэн, эдэнэй хахадынь эхэнэрнүүд юм. Химиин эрдэмэй доктор, профессор Ниагара Шалбаевна Алдарова хүдэлжэ байдаг. Манай институдта эрдэмэй үшөө нэгэ доктор эхэнэр — медицинын эрдэмэй доктор, профессор Лидия Лукинична Хунданова хүдэлжэ байһанаа Буряадай филиалда ошоод, ажаллажа байна. Доцентнүүд Горшкова, П. П. Анцукова гэгшэд докторско диссертаци дүүргэжэ байна.

Институдай байгуулагдаһанһаа хойшо залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эрдэм бэлигээ, хүсэ шадалаа зорюулжа ябаһан эрдэмтэ эхэнэрнүүд олон. Тамара Викторовна Мякеньская, Мария Дугаровна Санжиева гэгшэд факультедүүдые хүтэлбэрилэгшөөр үнинэй хүдэлнэ. Институдай хүтэлбэрилхы ажалдашье эхэнэрнүүд хүдэлдэг даа. Жэшээнь, А. А. Холодкова эрдэмэй талаар институдай ректорэй орлогшоор, М. В. Целовальникова һуралсалые даагшаар, 10 эхэнэр кафедрануудые даагшаар хүдэлнэ.

Манай институдай ниитын ажабайдалда эхэнэрнүүд мүн лэ олоороо хабаадана. Институдай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшээр С. В. Иванова, факультедүүдэй партийна 7 организацинуудай секретарьнарай дүрбэнииинь эхэнэрнүүд хүдэлжэ байнхай. Ерээдүйн мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, залуу үетэниие болбосоруулха хэрэгтэ эхэнэрнүүд хаа хаанагүй үрэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна.

Манай орон дотор эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан үргэн хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байна. Манай институдта эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл үнгэргэхэ комисси байгуулагданхай. Эхэнэрнүүдэй ажаллаха, ажаһууха зохисотой эрхэ нүхэсэл байгуулхын тулада, студентнэрэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулхын тулада энэ комисси оролдоно, ехэ юумэ хэнэ.

«Буряад ороной эхэнэрнүүд совет засагай түлөө тэмсэлдэ» гэһэн лекци доцент, түүхын эрдэмэй кандидат Н. В. Олзоева уншана. Доцент, эрдэмэй кандидат, спортын мастер Л. А. Гармаева Буряад ороной солбон шуран эхэнэрнүүд тухай лекци уншана.

Манай институдай эхэнэрнүүд эрдэмтэд, студентнэр-басагадай ажабайдал, ажал хэрэг, һуралсал тухай стенд-выставкэ дээрэһээ хаража болоно. Мүн Буряад ороной габьяата эхэнэрнүүд — түрүүшын комсомолшууд болон коммунистнууд тухай выставкэ бэлдэгдэнхэй. Институдай барламал газетэдэ «эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл» гэһэн гаршаг бии болгогдонхой. Эрхим эхэнэрнүүдэй ажалай намтар, ленинскэ стипенди абадаг эрхим басагадай һуралсал тухай ходо бэшэжэ байдаг юм.

Манай институдай эхэнэрнүүд, бүхы совет эхэнэр ажалшадтай хамта партиин XXV съездэ бэлдэжэ байна.

Э. МИРОНОВА,
доцентын уялгые дүүргэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат, факультедэй партийна организациин секретарь.

МОСКВАГАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД —БАМ-да

Байгал-Амарай түмэр замай барилгые хоридохи зуун жэлэй агуу барилга гэжэ дэмы хэлсэдэггүй хаш. Юуб гэхэдэ, энэ барилгада бүхы оронноймнай ажалшад хабаадалсана ха юм.

Һаяхан Москва хотодо ажаһуудаг, «Советская Россия» гэжэ номой хэблэлдэ хүдэлдэг поэт Владимир Кудимов, Москва хотодохи «Физкультура и спорт» хэблэлэй таһагые даагша Александр Шиллер, мүн энэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэ. боксоор олимпиин чемпион байһан, манай нютагай хүбүүн Владимир Сафронов гэгшэд Байгал-Амарай түмэр зам баригшадта ошожо ерэбэ. Эдэнэр Хойто-Байгалай аймагай түб болохо Нижне-Ангарск тосхондо, Курла гэжэ хүшуунда хүрэһэн байна. Тэдэнэр гурбан үдэрэй туршада БАМ-ай барилгашадтай уулзажа, тэдэнэй хэрэгүүдтэй танилсаһан, мүн өөһэдынгөө зохёохы түсэбүүд тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Эдэ нүхэднай һөөргөө бусаха замдаа республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэдэ тогтоо. Тиигэхэ зуураа Улаан-Үдэдэ дурасхаалта газарнуудаар ябаһан, уншагшадтай уулзалгануудые хэһэн байна. Тэдэнэр Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ һургуулиин студентнэртэй, ЛВРЗ болон шэлэй заводой хамтын байрануудта ажаһуудаг залуушуултай, 14-дэхи һургуулиин һурагшадтай, хүүргэнүүдые хэдэг Улаан-Үдын заводой хүдэлмэришэдтэй уулзаа.

Манай корр.

Руфина Нифонтова Хяагтада

ССР Союзай академическэ Бага театрай артистка, Россин Федерациин арадай артистка Руфина Нифонтова Хяагтын аймагай ажалшадта айлшалба. Аймагай түб хотын соёлой ордондо хүн зон олоороо сугларжа, мэдээжэ артисткатай уулзаһан байгаа.

«Сестры», «Хмурое утро», «Восемьнадцатый год», «Любовь Яровая», «Дачники», «Палата», «Ошибка Оноре де Бальзака» болон бусад фильмнүүдтэ Руфина Нифонтова гол рольнуудые гүйсэдхэһэн байгаа. Хяагтын соёлой ордондо сугларагшадта кинодо яажа наадаһан тухайгаа, саашанхи ажалайнгаа түсэб тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Хираанай-Адаг, Сүхэ, Ехэ-Худэри болон бусад тосхонуудта ажаһуугшад РСФСР-эй арадай артистка Руфина Нифонтоватай уулзаба.

С. ВАНЧИКОВА,
Хяагтын медучилищиин һурагша.

Хилын саанаһаа — телефон, телеграф, радио

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 58 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан үргэн ехэ материалнуудые дэлхэйн хэблэл толилжо үргэлжэлһөөр.

Элдэб оронуудта болоһон баярай суглаанууд тухай, энэ гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдажа үнгэргэгдэһэн демократическа олонниитын митингнүүд тухай газетэнүүд мэдээсэнэ.

«Агууехэ Октябрь бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи революционно тэмсэлдэ шэнэ дэбжэлтын эхи табиһан, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ бата үндэһэ һуури тогтооһон байна» гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ.

Советскэ Союз ба бусад социалис оронуудгүйгөөр бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэгүүд. Кубын революциин амжалтанууд, вьетнам арадай илалта, мүн хэдэн арбаад ороной ажалшан арадай дарлалта мүлжэлгэһөө, хашалта харшалалгаһаа сүлөөрэлгэ түйлагдахагүй байгаа гэжэ Аргентинын «Нуэстра палабра» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

ХАНИ БАРИСААНАЙ ТУГ ДОРО

ТАСС

Совет-монгол хани барисаан хадаа монгол арадай жаргалта һайхан, һалбаран хүгжэһэн байдалай дундаршагүй булаг социалис общество байгуулгын замаар МНР-эй амжалта түгэсөөр дабшалгын эшэ үндэһэн болоно гээд «Үнэн» газетэ хоёр ороной хоорондо хани харилсаа тогтоохо тухай Совет-монгол түрүүшын хэлсээнэй баталагдаһаар 54 жэлэй ойн гүйсэһэндэ зорюулагдаһан статья соогоо тэмдэглэнэ.

Совет-монгол хани барисаае хүгжөөн бэхижүүлхэ хэрэгтэ КПСС ба МНРП айхабтар ехэ аша габьяатай гэжэ газетэ бэшэнэ. Манай хоёр партиин хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаа холбоон, үзэл суртала араа нэгэн адли байлга — эдэ бүгэдэ СССР-эй, МНР-эй хоорондохи харилсаае улам хүгжөөнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр МНР-тэ ерэлгэ совет-монгол аха дүү ёһоной харилсаанай түүхэдэ шэнэ толотомо хуудаһа бэшэһэн байгаа гээд «Үнэн» газетэ онсолон заана.

НЬЮ-ЙОРК

Хүнэй эрхэнүүдые баһамжалан доромжолно

ТАСС

Араб газар нютагуудые эзэмдэһэн Израилиин хархисхара һанаатай хүтэлбэрилэгшэд булимтарһан газарнуудтаа хүнэй эрхэнүүдые баһамжалан доромжолно, бүдүүлигээр хазагайруулна гэжэ ООН-ой тусхай комитедэй элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Израилиин сэрэгшэдэй ажаһууха һуурин тосхонуудые эмхидхэн байгуулхын тула Газай секторто, Рафах гэдэг райондо Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэд һуурин хүн зониие нютаг оронһоонь үлдэн гаргажа байна гээд энэ комитет һанаагаа зобон тэмдэглэнэ. Араб газар нютагуудта шэнэ һуурин тосхонуудые тогтоохо гэһэн Израилиин түсэбүүд тухай хэблэл бэшэнэ, радио мэдээсэнэ гээд элидхэл соо хэлэгдэнэ. Голанска гүбээнүүдтэ, Иордан голой баруун бэедэ, Синайн хахад арал дээрэ иимэ байдалтай. Булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудтань үлэһэн хүн зониие Израиль саг үргэлжэ хашана, харшална.

БУЭНОС-АЙРЕС

АРГЕНТИНЫН Компартиин мэдүүлгэ

ТАСС

Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Аргентинын Коммунис парти мэдүүлгэ толилуулба. Дэлхэй дээрэ боложо байһан асари ехэ бүхы ушар хэрэгүүд СССР-эй бүхы социалис оронуудай эб найрамдалта политикын, залан сэхэ ажал ябуулгын ачаар түйлагдана гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

Коммунис общество байгуулгада совет арадай ехэ амжалта, илалтануудые түйлажа байһан тухайнь Аргентинын Коммунис парти тэмдэглэхэдээ, Советскэ Союзай бэелүүлдэг амгалан гуримаар зэргэ оршолгын, пролетарска һаналаа нэгэдэлгын политика дулдыданги байдалтай оронуудтахи сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, хүгжэнги капиталис оронуудай ажалшадай тэмсэлдэ һайнаар нүлөөлнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай аша туһада

ТАСС

Политическэ ба аюулгүй байдалай асуудалнуудые шиидхэдэг ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедтэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлан хороохо асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

Эб найрамдал, аюулгүй байдал, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха гэһэн политика зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгатай, дэлхэйн һандаргахы шэнэ дайнай аюултай яашье гаарахагүй байна гэжэ Болгариһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Г. Грозев хэлэбэ. Тиимэһээ бүмбэрсэг дэлхэйн түрүү үзэлтэй, демократическа бүхы хүсэнүүд эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ бүгэдэ ниитээрэз хүсэд дүүрэнээр хуряахын тула хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотой. Социалис хани нэгэдэлтэ оронууд энэ тэмсэлэй түрүү отряд болоно.

ЛИССАБОН

Анголын арадтай һаналаа нэгэдэлгэ

ТАСС

Анголые сүлөөлхын түлөө арадай нэгэдэлтэй (МПЛА), Анголын арадтай һаналаа нэгэдэлгын үдэрые Португалиин Коммунис партиин Лиссабондохи эмхи үнгэргэбэ.

ПКП-гэй ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн, ПКП-гэй ЦК-гай секретарь Сержиу Виларигеш ниислэл хотодо үнгэргэгдэһэн олониитын хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, колониализм ба империализмда эсэргүүгээр, национальна бэеэ даа һан байдалайнгаа түлөө Анголын арадай тэмсэлые коммунистнууд хододоо дэмжэдэг байгаа, саашадаашье дэм жэхэ юм гэжэ тэмдэглээ. МПЛА хадаа Анголын арадай ори ганса бодото түлөөлэгшэнь гэжэ тэрэ хэлээ.

Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ Алваро Сантуш митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, оронойнгоо хуби заяае гартаа абажа, тэрээндэ бэеэ дааһан байдал олгожо, энээн тухай ноябриин 11-дэ хуулитаар соносхохые МПЛА эрид шиидэнги байһан тухайдаа мэдүүлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

ДЕЛИ

Пекинэй хорото ябуулгануудые буруушаана

ТАСС

Индиин-Хитадай хилэ шадар Индиин газар дээрэ байһан хилын сахюулай дүрбэн хүнэй оройдоо гэм зэмэгүй байхадань, Хитадай солдадуудай алаһан ушарые Индиин хэблэл эрид буруушаана.

Элитэ мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша, Индиин парламентын гэшүүн Шаши Бхушан «Нэшнл геральд», «Пэтриот» ба бусад газетэнүүдтэ мэдүүлгэ толилуулхадаа, Пекинэй зүгһөө гаргагдаһан энэ харата ябуулга гэнтын ушар бэшэ, харин Урда Индиин түбидэхи байдалые түгшүүрилтэй болгохо гэһэн харата муухай хэрэг болоно гэжэ тэмдэглэнэ. Орон доторхи байдалай айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй болоходонь, хүн зоной һанал бодолые ондоо тээшэнь һамааруулан татахын тула иимэ гэмтэ ябуулгануудые үүдхэнэ бшуу.

Һүүлэй үедэ Индидэхи һайн хубилалтануудта арад зоной социально-экономическа байдал һайжаруулха гэһэн правительствын абаһан хэмжээнүүдтэ маоис номнол дураа гутажа, хархис ябуулга үүдхэнэ.

ДЭЛИ

БАНГЛАДЕШТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Дакка хотын гол үйлсэ гудамжануудаар сэрэгүүдэй табигдаһанһаа хойшо 36 часай үнгэрөөшье һаань, Бангладештэхи байдал тодо бэшэ байһаар.

Августын 15-да гүрэнэй урбалта хэһэн, президент Муджибур Рахманиие алаһан бага зиндаагай бүлэг офицернүүдые барижа хаалгаһаа уламжалан тохёолдоһон байдалһаа гарахын тула Бангладешэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дээдэ зиндаагай офицернүүд граждан засагаархидтай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ гээд ЮНИ агентство дамжуулна. Гэбэшье Бангладештэхи правительствада болоһон хубилалта тухай Индиин правительство тодорхой ямаршье мэдээсэлнүүдгүй байһаар.

Хуурай газарай сэрэгүүдэй штабай начальник, бригадна генерал Халед Мушарраф Дакка хотодохи засаг захиргаае даажа абаба гээд Ассошиэйтед Пресс агентство мэдүүлнэ.

ДЕЛИ. (ТАСС). Бригадна генерал Халед Мушарраф Бангладешэй армиин штабай начальнигаар томилогдожо, генерал-майор нэрэ зэргэтэй болгогдоо гээд Даккын радиогой мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн, ЮНИ агентство дамжуулба. Тушаалһаа бууһан Зиаур Рахманай орондо тэрэ ороо.

ВЕЙРУТ

Байдал заһаржа байна

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодохи байдал гуримшуулагдан, хэмдээ орожо байна. Октябриин 4-дэ буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе хазагайруулһан ушар хомор үзэгдөө.

Бейрудтэхи байдал аалин намдуу болобо. Энэ хотын үйлсэ гудамжануудаар автотранспортын хүдэлөөн һэргээгдээ, хэдэ хэдэн эмхи зургаанууд, магазинууд хүдэлжэ захалаа.

Сэрэгэй Соведэй заседани октябриин 4-дэ боложо, Ливанай ниислэл хотодо аюулгүй байдал хангаха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. Премьер-министр Р. Караме түрүүлэгшээр һуугаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 11.10 — «Ажалай хабар» — баримтата фильм (үнгэтэ). 12.15 — Забһарлалга. 12.25 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 13.25 — «Бага наһанай һүүлшын зун» — уран һайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 14.30 — «Совет дуун» ансамблиин концерт (үнгэтэ). 14.50 — **Москва. Улаан Талмай. Агуухэ Октябриин социалис революциин 58-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй парад ба ажалшадай жагсаал.** 17.30 — «Пионернүүдэй хани нүхэсэл» — һайндэрэй концерт (үнгэтэ). 17.50 — «Октябрь» Совет поэдүүдэй шүлэгүүд (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 18.10 — **Агуухэ Октябриин социалис революциин 58-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан ба Улаан-Үдэ хотын ажалшадай жагсаал тухай** һайндэрэй репортаж.

«Орбита». 18.20 — Һайндэрэй «Сэнхир галхан» (үнгэтэ). 21.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.20 — Забһарлалга. 22.30 — «Хуушан хананууд» — уран һайханай фильм. 00.05 — «Октябрь» — шүлэгүүд. 04.30 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2- ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2»-ой ноябриин 5-да Москвада үнгэргэгдэһэн 42-дохи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 9 (барилдаан), 12 (уһанай-моторно спорт), 17 (уран һайханай гимнастика), 25 (сана, трамплинһаа һүрэлгэ), 29 (парашютна спорт), 35 (сэдвей).

«Спортлото-2»: 13 (уһанай—санын спорт), 18 (городки), 20 (байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлгэ), 21 (херёор урилдалгын спорт), 24 (сана), 27 (мотоспорт).

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан Удэ, ул. Ленина 35, телефоны: приемная — 2-54-93, секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-56-62.